

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**MANİSA VALİLİĞİ YATIRIM
İZLEME VE KOORDİNASYON
BAŞKANLIĞI**

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Kasım 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7.	DENETİM BULGULARI	11
8.	EKLER.....	51

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Yapısı.....	3
Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	5
Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı	6
Tablo 4: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler	6
Tablo 5: KVKKP Tahakkuk Tahsilat Borç Bilgileri.....	46

KISALTMALAR

A.Ş.	: Anonim Şirket
CD	: Compact Disk
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
KVKKP	: Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payı
PTT	: Posta ve Telgraf Teşkilatı
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TEDAŞ	: Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TÜFE	: Tüketici Fiyatları Endeksi
YİKOB	: Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı
YİĞŞ	: Yapım İşleri Genel Şartnamesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanakları

1. Kuruma Devredilen Taşınmazlara İlişkin Gerekli İşlemlerin Yapılmaması
2. Taşınmazların Muhasebedeki Kayıtlı Değerleri İle Taşınmaz İcmal Cetveli Arasındaki Değerleri Arasında Uyumsuzluk Olması
3. Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması ve Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi
4. Takipteki ve Yapılandırılan Kültür Varlıkları Katkı Paylarının İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi
5. Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

B. Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler

1. Anahtar Teslim Götürü Bedel Yapım İşlerinde Hazırlanan Uygulama Projeleri ile Tip Detay Projeler ve Mahal Listelerinin Birbiri ile Uyumlu Olmaması
2. Kurum Tarafından Gerçekleştirilen Bazı Yapım İşlerinde Yapı Denetim Görevlilerinin Sorumluluklarını Yerine Getirmemesi
3. Yapım İşlerine Esas Uygulama Projesi Sözleşmelerinde Yaklaşık Maliyetin Gizliliğini Koruyacak Hükümlere Yer Verilmemesi ve Teknik Şartnamelerin Detaylı Hazırlanmaması
4. Kamu İhale Kanunu'nda Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması
5. Kurum Tarafından Yürütülen Yapım İşlerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi Hükümlerine Riayet Edilmemesi
6. Kurum Tarafından Gerçekleştirilen Yapım İşlerinde Yapılması İhtiyacı Ortaya Çıkan Yeni Birim Fiyatların Yapım İşleri Genel Şartnamesine Uygun Olarak Belirlenmemesi
7. Yapı Denetim Görevlilerinin Aynı Zamanda Geçici Kabul Komisyonunda Görev Almaları
8. Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşlanması ve Söz Konusu Giderlerin Dağıtım Firmasından Talep Edilmemesi

9. Kurum Tarafından Yapılan Bazı Yapım İşlerinde Bütün Riskler (All Risk) Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi ve Fiyat Farkı Ödenen İşlerde Poliçe Bedelinin Revize Edilmemesi

10. Jeotermal Kaynaklarla İlgili İdare Paylarının Doğruluğunu ve Güvenilirliğini Tespit Edecek Bir Sistemin Olmaması

11. Kurum Tarafından Tahsil Edilen İdare Payından İlgili Belediyeye Ödenmesi Gereken Payın Ödenmemesi

12. Kurumca Tahsil Edilen Maden Kanunu Kapsamındaki Devlet Haklarının Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

13. Belediyelerden Tahsil Edilemeyen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarıyla İlgili Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

14. Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması

15. İlk Madde ve Malzemeler Hesabında İzlenen Tüketim Malzemelerinin Çıkışlarının Zamanında Yapılmaması

16. Kiraya Verilen Taşınmazların Mali Tablolarda Yer Almaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'a 6360 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesi ile eklenen "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı*" başlıklı 28/A maddesi ile büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde genel bütçeli idare olarak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB) kurulmuştur.

674 sayılı KHK'nın 35'inci maddesiyle 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu ile İl Yatırım ve Hizmetlerine İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 28/A maddesinde yapılan değişiklikle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları, 01.09.2016 tarihinden itibaren genel bütçe kapsamından çıkarılarak, kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli idarelere dönüştürülmüştür. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçiş ile birlikte 3152 sayılı Kanun'da 703 sayılı KHK ile değişiklik yapılmış, bazı maddeler ilga edilmiştir.

10.07.2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı*" başlıklı 273'üncü maddesi ile büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde kamu kurum ve kuruluşlarının yatırım ve hizmetlerinin etkin olarak yapılması, izlenmesi ve koordinasyonu, acil çağrı, afet ve acil yardım hizmetlerinin koordinasyonu ve yürütülmesi, ilin tanıtımı, gerektiğinde merkezi idarenin taşrada yapacağı yatırımların yapılması ve koordine edilmesi, temsil, tören, ödüllendirme ve protokol hizmetlerinin yürütülmesi, ildeki kamu kurum ve kuruluşlarına rehberlik edilmesi ve bunların denetlenmesini gerçekleştirmek üzere valiye bağlı olarak kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı kurulmuştur.

04.04.2014 tarih ve 28962 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik'in "*Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları*" başlıklı 5'inci maddesinde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları düzenlenmiştir.

Mevzuat:

- 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu
- 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu
- YİKOB Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik
- 112 Acil Çağrı Merkezleri Kurulu, Görev ve Çalışma Yönetmeliği
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 3213 sayılı Maden Kanunu
- 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu
- 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu
- 5686 sayılı Jeotermal ve Doğal Mineralli Sular Kanunu
- Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği
- Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Şehitlik Yönetmeliği

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Valiye bağlı olarak kurulan özel bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının teşkilat yapısı 04.04.2014 tarih ve 28962 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik’te düzenlenmiştir. Yönetmelik’in “Tanımlar” başlıklı 3’üncü maddesinde “b) Başkan: Vali veya valinin görevlendirdiği vali yardımcısını ifade eder.” denilerek Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının sevk ve idaresini yapacak makam belirlenmiştir.

“Teşkilat, Görev, Yetki ve Sorumluluklar” başlıklı 4’üncü maddesine göre Başkanlık aşağıda belirtilen müdürlüklerden oluşur;

“a) Yatırım İzleme Müdürlüğü.

b) Rehberlik ve Denetim Müdürlüğü.

c) *Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü.*

ç) *112 Acil Çağrı Merkezi Müdürlüğü.*

d) *İdari ve Mali İşler Müdürlüğü.*

e) *Hukuk İşleri Müdürlüğü.*

f) *Doğal Kaynaklar, Ruhsat ve Kültür Varlıkları Müdürlüğü.*

Anılan Yönetmelik'in 4'üncü maddesinin devamında;

“(2) Başkanlık bünyesinde valinin onayıyla geçici birimler kurulabilir. Gerektiğinde valinin onayıyla Başkanlığın görevlerini yerine getirmek üzere ilçelerde de geçici birimler kurulabilir. Başkan geçici birimlerin sevk ve idaresini yürütmek üzere birim sorumlusu görevlendirir.

(3) Başkanlığın personel ihtiyacı İçişleri Bakanlığı kadrolarında görev yapan personelden karşılanır.

(4) Vali, bu maddede belirtilen müdürlüklerde ve geçici birimlerde görev yapmak üzere uzman, sözleşmeli personel ve memurları kadro, yer ve unvanlarına bakılmaksızın Başkanlıkta görevlendirmeye yetkilidir.” denilmek suretiyle Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarında kurulması gereken birim müdürlüklerine, kurulabilecek geçici birimlere ve personel ihtiyacının karşılanma usulüne ilişkin bilgi verilmiştir.

Başkanlığın personel yapısı aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Personel Yapısı

Personel İstihdam Şekli	Çalışan Sayısı
Memur	9
4/B Sözleşmeli Memur	73
İşçi	3
Geçici Görevli	46
Taşerondan Kadroya Geçen İşçi	41
Toplam	172

1.3. Mali Yapı

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında olmamakla birlikte, bütçelerinin hazırlanması ve uygulanması ile ilgili hususlar, 30.12.2016 tarih ve 29934 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiş olup Yönetmelik’te 5018 sayılı Kanun ve bu Kanun’a dayanılarak hazırlanan ikincil mevzuattaki bütçe, kesin hesap, sorumluluk, hesap ve kayıt düzeni, muhasebe ve raporlamaya ilişkin benzer hükümlere yer verildiği görülmektedir. Yönetmelik’in 19’uncu maddesine göre Yönetmelik’te hüküm bulunmayan hallerde 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümleri kıyasen uygulanır.

Bütçenin hazırlanmasında; Başkanlığın hedef ve planları, birimlerin ödenek talepleri, bir önceki yıl gelir gerçekleştirmeleri çerçevesinde öngörülen gelirler ve devredecek nakit imkânları dikkate alınır.

Başkanlıklar hazine yardımı taleplerini de içeren bütçe taslaklarına ilişkin çalışmalarını Mayıs ayının sonuna kadar tamamlar ve bütçe taslaklarını Valinin imzasıyla en geç 15 Haziran tarihine kadar İçişleri Bakanlığına iletir. Başkanlıkların bütçe taslaklarına ilişkin İçişleri Bakanlığı ile Başkanlık yetkilileri arasında görüşmeler yapılabilir. İçişleri Bakanlığınca uygun görülen hazine yardımı teklifleri gerekçelerini de içerecek şekilde Bakanlık bütçesi ile birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığına, yılı yatırım teklifleri ise Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığına iletilir.

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisine (TBMM) sunulan yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nda yer alan toplam hazine yardımı ödeneği çerçevesinde Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarlarını belirleyerek ilgili Başkanlıklara iletir. TBMM’deki bütçe görüşmelerinde Başkanlıklara yapılacak hazine yardımı ödeneklerinde değişiklik yapılması halinde İçişleri Bakanlığınca Başkanlıklar itibarıyla hazine yardımı miktarları yeniden belirlenerek Başkanlıklara bildirilir. Başkanlıklar bildirilen hazine yardımı miktarlarını dikkate alarak bütçe tekliflerini hazırlar ve Valinin onayına sunar. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’nun TBMM Genel Kurulunda kabulünü müteakiben bütçeler Vali tarafından imzalanarak yürürlüğe konulur.

Kesin hesap; Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından bütçesine paralel olarak hazırlanarak mali yılın bitimini takip eden mart ayı içerisinde üst yöneticinin incelemesine sunulur. Üst Yönetici kesin hesabı en geç nisan ayının sonuna kadar inceleyip gerekli düzeltmelerin yapılmasını sağlar. Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından imza edilerek üst yöneticiye sunulan ve üst yönetici tarafından imzalanarak kabul edilen Kesin hesap 15 Hazirana kadar Vali tarafından onaylandıktan sonra kesinleşir.

YİKOB tarafından gerçekleştirilen harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeler, bu belgelerin şekil ve türleri 15.08.2007 tarih ve 26614 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği’nde belirlenmiştir.

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının bütçe ve muhasebe işlemlerine ait kayıtlar ile bu kayıtlar esas alınarak üretilen tablo ve raporlar, Strateji ve Koordinasyon Müdürlüğü tarafından üretilmektedir. Muhasebe hizmetleri, Hazine ve Maliye Bakanlığınca sunulan Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi kullanılarak kayıt altına alınmaktadır. Diğer işlemler için İçişleri Bakanlığının e- Bakanlık otomasyon sistemi kullanılmaktadır.

Başkanlığın 2019 yılı bütçesinde başlangıç ödenekleri toplamı 20.000.000,00 Türk Lirası olarak öngörülmüştür.

Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı, aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2: 2019 Yılı Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GİDER TÜRÜ	2019	YÜZDESİ
PERSONEL GİDERLERİ	28.445.785,10	19,80
SGK PRİM GİDERLERİ	7.682.963,31	5,35
MAL VE HİZMET ALIMLARI	14.533.163,10	10,12
FAİZ GİDERLERİ	-	-
CARİ TRANSFERLER	1.375.222,52	0,96
SERMAYE GİDERLERİ	91.601.721,02	63,77
SERMAYE TRANSFERLERİ	-	-
BORÇ VERME	-	-
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	143.638.855,05	100,00

Başkanlığın Bütçe Giderleri 143.638.855,05 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe Giderlerinin %63,77'si Sermaye Giderleri, %10,12'si Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %19,80'i ise taşerondan kadroya geçenler ile “Muhtar Ücretleri”ni kapsayan Personel Giderlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3: 2019 Yılı Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Dağılımı

GELİRİN TÜRÜ	2019	YÜZDESİ
VERGİ GELİRLERİ	3.297,00	0,001
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	118.239,61	0,06
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	136.860.743,23	71,12
DİĞER GELİRLER	55.440.603,82	28,81
SERMAYE GELİRLERİ	-	-
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	192.422.883,66	100,00
RET VE İADELER (-)	5.028.576,33	-
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	187.394.307,33	-

Başkanlığın 2019 yılı Bütçe Gelirleri 192.422.883,66 Türk Lirası, Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 5.028.576,33 Türk Lirası, Net Bütçe Gelirleri ise 187.394.307,33 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir. Bütçe gelir kalemlerinin toplam bütçe gelirleri içindeki dağılımına bakıldığında, gelirlerin %28,81'ini “YİKOB’lar Tarafından Yürütülecek Hizmetler Karşılığı Elde Edilen Gelirler” kalemini içeren Diğer Gelirler, %71,12'sini Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler oluşturmaktadır.

Tablo 4: 2019 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler

ÖDEME EMİRLERİ					ÖDEMELER	
2019 Yılı İçinde Alınan Ödenekler	Yapılan Tenkisler	KALAN	2019 Yılı İçindeki Ödemeler	Mahsup Dönemi İçindeki Ödemeler	TOPLAM	Ödenek Üstü Harcamalar
221.888.761,23	2.978.829,00	218.909.932,23	143.638.855,05	-	143.638.855,05	-

Yukarıdaki tabloda belirtildiği üzere Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu verilerine göre 2019 Yılı İçinde Alınan Ödeme Emirleri 221.888.761,23 Türk Lirası, 2019 Yılı İçindeki Ödemeler ise 143.638.855,05 Türk Lirası olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kurumun bütçesi ve muhasebe işlemlerine ilişkin esas ve usuller aynı Kanun'un 28/A maddesinin beşinci fıkrasına dayanılarak hazırlanan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmiştir. Bununla beraber, bu Yönetmelik'e hüküm bulunmayan haller için 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ve ilgili diğer mevzuatının geçerli olacağı belirtilmiştir.

Sözü edilen Yönetmelik, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının ilgili mevzuata ve uluslararası standartlara uygun olarak genel kabul görmüş bütçe ve muhasebe ilkeleri çerçevesinde bütçelerini hazırlanmasını öngörmektedir. Ayrıca, malî kaynaklarının yönetilmesi ve kontrolü, hesap ve kayıtların tutulması ve raporlanmasında kullanılacak muhasebe standartlarının ilgili kişilerin bilgi ve ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde düzenlenmesi ve raporlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Başkanlıklar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan hesap planı ve bu hesap planına göre oluşturulan detaylı hesap planını kullanırlar.

Hesap planında yer almamakla birlikte Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği Çerçeve Hesap Planında yer alan her hangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlık yetkilidir.

Başkanlıkların muhasebe ve raporlama işlemleri, 03.12.2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ve 27.05.2016 tarihli ve 29724 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılır. Bu Yönetmelik'in 485'inci maddesinde YİKOB tarafından hazırlanması gereken mali tabloları belirlenmiştir. Denetim, aşağıda sıralanan mali tablolar üzerinden sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri
- Geçici ve kesin mizan
- Bilanço
- Kasa sayım tutanağı
- Banka mevcudu tespit tutanağı
- Alınan çekler sayım tutanağı
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı
- Teminat mektupları sayım tutanağı
- Değerli kâğıtlar sayım tutanağı

• İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu
- Faaliyet sonuçları tablosu

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan Bilanço ve Faaliyet Sonuçları Tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı sayılı On Dört İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde İl Özel İdareleri yerine Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur. 01.09.2016 tarih ve 29818 sayılı Resmî Gazete'nin 2. mükerrer sayısında yayımlanan 674 sayılı KHK'nın 35 ve 36'ncı maddeleri ile 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un YİKOB'larla ilgili 28/A maddesine kamu tüzel kişiliğini haiz ve özel bütçeli ibaresi eklenmiştir.

2012 yılından 2018 yılına kadar geline zaman diliminde, organizasyon yapısındaki köklü değişiklikler, İl Özel İdarelerinin Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlıklarına (YİKOB) dönüşürken çeşitli sıkıntılar yaşanmasına yol açmıştır. Başkanlığın organizasyon yapısı, görev tanımları ve çalışma süreçleri İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik ile belirlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'te iç kontrol sistemine ilişkin herhangi bir düzenleme veyahut iç kontrol sisteminin kurulması ve etkin işleyişine dair herhangi bir yetki, görev ve sorumluluk tanımlanmamıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda yer almayan YİKOB'ların bütçe oluşturma, muhasebe ve kayıt düzenleri de İçişleri Bakanlığınca çıkarılan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği ile düzenlenmektedir. Özellikle bütçe oluşturma, bütçelerin kullanımı ve bütçe uygulamalarının raporlanması ve mali tablo oluşturma süreçleri konusunda, 5018 sayılı kanun ve ikincil mevzuatına atıflar yapılarak ortaya çıkan karmaşıklığın giderilmesine çalışılmıştır.

Sonuç olarak stratejik plan, performans programı, iç denetim gibi 5018 sayılı Kanun ile getirilmiş uygulamaların, tüzel kişiliğini haiz özel bütçeli kuruluş olan YİKOB'lar için geçerli olmadığı, ön mali kontrol yetkilisinin ise Strateji ve Koordinasyon Müdürü ile eş tutulduğu anlaşılmaktadır.

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 5018 sayılı Kanun'a tabi olmadığından, bu Kanun'un tanımladığı şekilde bir iç kontrol sistemi bulunmamakta olup herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Manisa Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Kuruma Devredilen Taşınmazlara İlişkin Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Kurumun mülkiyetinde bulunan taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı, rayiç bedellerinin tespit edilmediği ve buna ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

01.09.2016 tarihli ve 29818 sayılı mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanan 674 sayılı KHK’nın 36’ncı maddesinde; 6360 sayılı Kanun’la tüzel kişiliği kaldırılan il özel idarelerine ait taşınmazlardan ilgisi nedeniyle Hazineye devredilen ancak halen başkanlığın kullanımında olan taşınmazların, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde ilgili başkanlığın talebi ve defterdarlık tarafından tapu müdürlüğüne başvurulması üzerine tapuda bu başkanlık adına devir ve tescil edileceği hüküm altına alınmıştır.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik’in “Kayıt ve kontrol işlemleri” başlıklı 5’inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazların kayıt işlemlerinin belgeye dayanması gerektiği ve Ek 1’deki Kayıt Planının “Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar” başlığı altında yer alan taşınmazların maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenlerin ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınması gerektiği; taşınmazların rayiç değerinin ise maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanların ise bu idarelerce tespit edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anılan Yönetmelik’in “Cins tashihlerinin yapılması” başlıklı 10’uncu maddesinde ise; kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacağı belirtilmiş, kamu idarelerinin taşınmazların cins tashihinin yapılması için gerekli işlemleri yapmaları gerektiği hükme bağlanmıştır.

Diğer yandan anılan Yönetmelik'in "Mevcut taşınmazların kaydına ilişkin işlemler" başlıklı Geçici 1'inci maddesi ile taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gerektiği hükmü getirilmiştir.

Ayrıca Yönetmelik'in "Taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar" başlıklı 6'ncı maddesinde; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri ile görevli birim ve personelin, taşınmaz kayıtlarının mevzuata uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamakla görevli olduğu, yapılan kayıt ve işlemlerden dolayı harcama yetkililerine karşı sorumlu olduğu hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Kuruma devredilen taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı, 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanması gereken taşınmaz kayıt işlemlerinin tamamlanmadığı, taşınmazların halen emlak vergi değeri üzerinden kayıtlarda yer aldığı, rayiç bedellerinin tespit edilmediği ve buna ilişkin muhasebeleştirme işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kurum tarafından bulgu konusu hususa ilişkin gerekli muhasebeleştirme işlemlerinin 2020 hesap döneminde yapıldığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, Kurumun mülkiyetinde ve/veya kullanımında bulunan taşınmazlar hakkında yukarıda belirtilen hükümlere uygun işlem yapılmasına devam edilmelidir.

BULGU 2: Taşınmazların Muhasebedeki Kayıtlı Değerleri İle Taşınmaz İcmal Cetveli Arasındaki Değerleri Arasında Uyumsuzluk Olması

Kurumun sahip olduğu taşınmazların, taşınmaz icmal cetvelindeki kayıtlı değerleri ile 250 Arazi ve Arsalar Hesabı, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ve 252 Binalar Hesabındaki kayıtlı değerlerinin uyuşmadığı tespit edilmiştir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve 5018 sayılı Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla, "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" Bakanlar Kurulu kararı ile kabul edilmiş ve Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesinde, kamu idarelerinin mülkiyetindeki ve çeşitli yollarla kendilerine kullanım hakkı verilen taşınmazlarını Yönetmelik'te belirtilen cinslere göre ekte yer alan formlara kaydetmeleri ve mali hizmetler birimince de bu formların konsolide edilerek Yönetmelik'in ekinde yer alan taşınmaz icmal cetvellerinin oluşturulacağı hüküm altına alınmıştır.

Kurum tarafından hazırlanan taşınmaz kayıt formlarının ve icmal cetvellerinin incelenmesi neticesinde; taşınmaz icmal cetvelindeki kayıtların tutarları ile kurum bilançosundaki taşınmazların değerlerinin birbirleriyle örtüşmediği; bunun neticesinde 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile 252 Binalar Hesaplarının 2019 yılı bilançosundaki kayıtlı değerleri toplamı 14.479.014,37 TL iken taşınmaz icmal cetvelindeki 27 adet taşınmazın toplam değerinin 13.430.734,48 TL olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, 250 Arazi ve Arsalar, 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile 252 Binalar Hesaplarının 2019 yılı bilançosunda 1.048.279,89 TL fazla gözükmeye sebep olmaktadır.

Kurum tarafından gerekli düzeltme kayıtlarının 2020 yılında yapıldığı ve taşınmaz icmal cetveli ile muhasebe kayıtlarının denkliğinin sağlandığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, taşınmazlara ilişkin ilgili maddi duran varlıklar hesaplarına yapılacak kayıtların taşınmaz icmal cetvellerindeki kayıtlar esas alınarak yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 3: Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması ve Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

Kurumun taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı işlemlerinin incelenmesi neticesinde; ilçe belediyelerince katkı payı olarak tahsil olunan tutarların YİKOB'a bildirilmesi sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı ve bütçeye gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz Kültür Varlıklarının Onarımına Yardım Sağlanması ve Katkı Payı" başlıklı 12'nci maddesine göre; Belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8 ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Katkı Payı tahakkuk ettirilecek ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edilecektir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ile Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Çeşitli Hükümler" başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında; 2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde YİKOB'lar tarafından kullanılacağı ve yürütüleceği düzenlenmiştir.

Bu hüküm gereğince, ilçe belediyelerince tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunması katkı payının takip ve tahsil edilmesi Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görevleri arasındadır.

Öte yandan, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Muhasebe ve raporlama işlemleri" başlıklı 15'inci maddesinde Başkanlıkların muhasebe ve raporlama işlemlerinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre söz konusu tutarların takip ve tahsil işlemleri ile gelir kayıtlarının nasıl yapılacağı anılan Yönetmelik'te açıkça düzenlenmiştir.

Söz konusu Yönetmelik'in 87'nci maddesinde, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına ilişkin işlemler düzenlenmiştir. Yönetmelik'in 88'inci maddesinde ise hesabın işleyişi belirtilmiştir. Buna göre; gelirlerden alacak tahakkuklarının, 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedilmesi, tahakkuklu alacaklardan yapılan tahsilatların bir taraftan 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabına alacak, 100 Kasa Hesabı/102 Banka Hesabı veya ilgili diğer hesaplara borç; diğer taraftan 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilmesi gerekmektedir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 51'inci maddesinde de tahakkuk esaslı muhasebe sisteminin gereği olarak gelir ve giderlerin tahakkuk ettirildikleri yılın hesaplarında gösterilmesi, bütçe işlemlerinin ise nakit esasında muhasebeleştirilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan İçişleri Bakanlığının uygun mütalaası bulunan Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 03.04.2017 tarih ve 3296 sayılı yazısında da, YİKOB'ların 674 sayılı KHK ile tüzel kişiliği haiz özel bütçeli kuruluş oldukları gerekçesiyle kültür varlıkları katkı paylarının emanet hesapta izlenmesi yerine bütçe geliri olarak kaydedilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ancak, uygulamada ilçe belediyelerince katkı payı olarak tahsil olunan tutarların Başkanlığa bildirilmesi sonrası tahakkuk esaslı muhasebe gereği yapılması gereken tahakkuk kayıtlarının yapılmadığı, payların banka hesabına yatırılmasıyla birlikte emanet hesaplarında izlendiği görülmüştür. Söz konusu paylar 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıt altına alınmadığı için sadece tahsilat aşamasında mali tablolara yansımaktadır. Dolayısıyla yılı itibarıyla kuruma yatırılması gereken toplam katkı payı tutarı ile yatırılan tutarların karşılaştırılması yapılamamaktadır.

Kurum tarafından E-İçişleri Gelir Modülünün hatalı çalışması ve muhasebe modülünde takip ve raporlama işlemlerinin takip açısından engel teşkil etmesi nedeni ile emanette takip edilen Kültür Varlıkları Katkı Payı ile ilgili İçişleri Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı tarafından iyileştirme çalışmalarının yapıldığı ve modülün sorunsuz çalışması ile gerekli işlemlerin yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Sonuç olarak, belirtilen mevzuat hükümlerine uygun şekilde tahakkuk ve gelir kayıtlarının yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 4: Takipteki ve Yapılandırılan Kültür Varlıkları Katkı Paylarının İlgili Hesaplarda Takip Edilmemesi

Kurumun 2019 yılı mali tablo ve muhasebe işlemlerinin incelenmesi neticesinde, kültür ve katkı paylarına ilişkin takipteki ve yapılandırılan alacakların mali tablolara yansıtılmadığı tespit edilmiştir.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Muhasebe ve raporlama işlemleri" başlıklı 15'inci maddesinde Başkanlıkların muhasebe ve raporlama işlemlerinin Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerine göre yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre anılan Yönetmelik'in 121 Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı ile ilgili düzenlemeler getiren 89'uncu maddesinde; bu hesabın mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Yine anılan Yönetmelik'in 92'nci maddesine göre mevzuatı gereğince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan içinde bulunulan mali yılsonunu geçmeyen bir süre ile tecil veya tehir edilen tutarlar ile duran varlıklar ana hesap grubundaki gelirlerden tecilli ve tehirlil alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda tecil ve tehir süresi bir yılın altına inen tutarlar ile bunlardan tahsil edilen veya takibe alınan tutarların izlenmesi için 122 Gelirlerden Tecilli ve Tehirlil Alacaklar Hesabının, 166'ncı maddesinde ise mevzuatı gereğince gelirlerden alacaklar hesabı veya gelirlerden takipli alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan bir yılı aşan bir süreyle tecil veya tehir edilen tutarların 222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirlil Alacaklar Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Söz konusu alacak hesaplarının gelirlerin tahakkuk ettirilmesinde ve tahsili öngörülen faaliyet alacaklarının izlenmesi amacıyla kullanılmaları gerekmektedir.

Geçmiş yıllar dâhil olmak üzere 2019 yılında 16.339.336,69 TL tutarında takipte olması gereken ve ilgili Kanunlar kapsamında yapılandırılan katkı payı alacağı bulunmasına rağmen katkı payı tutarının kamu idaresince takipli alacaklar hesabına alınmadığı, sadece tahsilat yapıldığında emanet hesaplarına kaydedildiği tespit edilmiştir. Başkanlığın ilçe belediyelerinden tahsil etmesi gereken kültür ve katkı payı tutarlarından takipli alacakları mali tablolara yansımamakta dolayısıyla kamu idaresinin alacaklı olduğu miktar tam olarak tablolarda görülmemektedir. Faaliyet alacakları hesaplarının kullanılması gerek varlık hesapları arasında yer alan alacakların ve gelirlerin takip edilmesi gerekse mali tabloların gerçek durumu yansıtması açısından önem arz etmektedir.

Kurum tarafından bahsi geçen hesapların kullanılmaya başlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Sonuç olarak, yukarıda yapılan açıklamalar ve anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde, gelirlerin tahakkukunda ve alacakların izlenmesinde 121 Gelirden Takipli Alacaklar Hesabı veya vade yapısına bağlı olarak 122/222 Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabının kullanılması ve mali tablolarda gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Yürütülmemesi

A) Amortisman Defterinin Tutulmaması

Amortisman hesaplama işlemlerine esas olan ve mevzuata göre tutulması zorunlu olan Amortisman Defterinin Kurum tarafından tutulmadığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 187'nci maddesinde bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı, bu Yönetmelik kapsamına dâhil kamu idarelerince muhasebe sistemine dâhil edilen maddi duran varlıklardan; hangilerinin amortismanına tabi tutulacağı ve bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığınca belirlenen esas ve usullerin uygulanacağı belirtilmiş ve "Tutulacak diğer defterler" başlıklı 491'inci maddesinde duran varlıklar amortisman defteri sayılmıştır.

Bununla beraber 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarını düzenleyen Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin (Sıra No:47) 9'uncu maddesinde; amortismanına tabi her bir varlığın duran varlığın amortisman defterine kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, Kurum tarafından “Duran Varlıklar Amortisman Defterinin” tutulmadığı görülmüş olup, hesaplanan amortisman kayıtlarının gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır. Kurumun aktifinde bulunan duran varlık sayısının ve çeşidinin çokluğu, her birinin aktife giriş tarihlerinin ve amortisman oranlarının farklı olması ve “Duran Varlıklar Amortisman Defterinin” kullanılmıyor olması sebebiyle hatalı muhasebe kayıtlarının toplam tutarı tespit edilememiştir.

Kurum tarafından e-İçişleri Varlık Muhasebesi Modülünün yıl sonunda çalışmaması nedeni ile amortisman defterinin çıkarılmadığı ifade edilmiş olup 2020 yılından itibaren amortisman defterinin tutulmaya başlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Sonuç olarak, Kurum tarafından edinilen maddi duran varlıkların edinim tarihinin belirlenmesi, faydalı ömrü boyunca amortisman ayrılması, her ne suretle olursa olsun elden çıkarılmasında hangi duran varlığa ne kadar amortisman ayrıldığı ve faydalı ömürleri dolan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılmaya devam edilip edilmediğinin tespiti noktasında amortisman defterinin tutulması gerekmektedir.

B) Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile Binalar İçin Amortisman Ayrılmaması ve Amortisman Ayırma İşlemlerinin Hatalı Yapılması

Kuruma ait muhasebe kayıtları ve mali tabloların incelenmesi neticesinde; 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri ile 252 Binalar Hesapları için amortisman ayrılmadığı ve maddi duran varlıklar grubuna ait diğer varlıklar için hatalı amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı” başlıklı 202'nci maddesinde; bu hesabın, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Amortisman ve Tükenme Paylarını düzenleyen Muhasebat Genel Müdürlüğü 47 sıra numaralı Genel Tebliği ile amortisman ayırma yöntemi, süre ve oranları ile bunların muhasebeleştirilmesi konularında düzenlemeler yapılmıştır. Tebliğ'in 3'üncü maddesinde amortisman ve tükenme payına tabi duran varlıklar sayılmış; Tebliğ eki “Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları” listesinde maddi duran varlıklara hangi süre ve oranlarda amortisman uygulanacağı belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerine göre, varlıkların aktife girdiği yılda Tebliğ eki olan listede yer alan oranlara göre amortisman ayrılması gerekmekte iken yapılan incelemede 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252 Binalar Hesabı için Yönetmelik'te yer alan hüküm çerçevesinde hiç amortisman ayrılmadığı, 253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabı, 254 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabında yer alan taşınır için Tebliğ ekinde belirtilen oranlara uygun olarak amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir.

Kurum tarafından 2020 yılında e-İçişleri Varlık Muhasebesi Modülünün kullanılmaya başlanmasıyla gerekli amortisman işlemlerinin yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Sonuç olarak, amortisman ayırma işlemlerinin mevzuata uygun yapılmaması nedeniyle 2019 yılı mali tablolarında 257 Birikmiş Amortismanlar ve 630 Giderler Hesapları doğru ve güvenilir bilgi sunmamaktadır.

B. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Anahtar Teslim Götürü Bedel Yapım İşlerinde Hazırlanan Uygulama Projeleri ile Tip Detay Projeler ve Mahal Listelerinin Birbiri ile Uyumlu Olmaması

Anahtar teslim götürü bedel sözleşme düzenlenen bazı yapım işi ihalelerinde sözleşmenin uygulanması aşamasında projeler ile projelerin detay veya kesitleri, projeler ile mahal listeleri arasında bazı farklılıklar bulunduğu, bazı projelerde ise detay veya kesitlere yer verilmediği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce Uyulması Gereken Diğer Kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin (c) bendinde;

"Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur."

hükmü yer almaktadır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 6'ncı maddesinde, yapım işlerinde uygulama projelerine istinaden işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden anahtar teslim götürü bedel sözleşme düzenlenmesi, ön-kesin projelere dayalı yapım işlerinde ise birim fiyat sözleşme türünün esas alınması hükmüne yer verilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde ise,

"...

Anahtar teslimi götürü bedel sözleşme: Uygulama projeleri ve bunlara ilişkin mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için yüklenicinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden yapılan sözleşmeyi,

... ifade eder" denilmektedir.

Anahtar teslim götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihaleye çıkılan işlerde Kanun'un genel mantığına göre en önemli süreç uygulama projelerinin hazırlanması aşamasıdır. Öyle ki, yapılacak her bir imalat için ayrı bir fiyat alınmayacak, iş paket halinde toplam tutara yaptırılacaktır. Bu nedenle, projelerin açık, anlaşılabilir olması ve mahal listesi ile proje arasında herhangi bir tutarsızlığın bulunmaması gerekmektedir. Proje ve mahal listesi uyumsuzlukları, ilgili imalatın proje kapsamında yapılıp yapılmayacağı konusunda tereddütler meydana getirmektedir.

İhale aşamasında, projelerin yetersizliğinin mahal listesi ile kapatılmaya çalışılması ve mahal listesinde yer alıp uygulama projesinde bulunmayan imalatlar nedeniyle, istekliler yapılıp yapılmayacağı belli olmayan iş grupları için gerçekçi teklif verememektedir. Bunun sonucunda da İdare, 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerinden olan rekabeti, saydamlığı, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılması şartlarını sağlayamamaktadır.

Kurum bünyesinde yürütülen ve 2019 yılı içerisinde geçici kabul işlemleri yapılan aşağıdaki yapım işlerinde konuyla ilgili yerinde incelemeler yapılmıştır.

2017/390909 ihale kayıt numaralı Manisa Turgutlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 16 Derslikli Bina Yapım İşİ,

2017/611212 ihale kayıt numaralı Manisa Ahmetli Çok Programlı Lise (B+Z+3) ve Atölye Binası (B+Z+2) Yapılması,

2017/391509 ihale kayıt numaralı Manisa Ahmetli Anadolu Lisesi 16 Derslikli Okul Binası Yapım İşi,

2017/395332 ihale kayıt numaralı Manisa Şehzadeler Şehitler Ortaokulu 16 Derslik Yapımı İşi,

2017/450561 ihale kayıt numaralı Manisa Soma 200 Kişilik Orta Öğretim Pansiyonu Yapımı,

2017/ 328281 ihale kayıt numaralı Manisa Turgutlu Mesleki Ve Teknik Lisesi 24 Derslik ve Atölye Yapımı,

2017/687424 ihale kayıt numaralı Manisa Şehzadeler Akpınar İmamhatip (B+Z+2) Ortaokulu Yapılması İşi,

2018/318293 ihale kayıt numaralı Manisa Yunusemre Muradiye Cumhuriyet İlkokulu (B+Z+2) Yapımı Yapım İşi,

2018/70649 ihale kayıt numaralı Manisa Şehzadeler II. Anafartalar 24 Derslikli (B+Z+2) İlkokul Yapımı,

Yapılan incelemelerde aşağıdaki çelişkilerin mevcut olduğu tespit edilmiştir:

1) Mimari, statik, mekanik, elektrik projesindeki uyumsuzlukların, genelde proje tasarımı esnasında mimari projede yapılan revizelerin mekanik ve elektrik projelerine işlenmemesinden kaynaklanması.

2) Projelerin ve mahal listelerinin genel olarak birbiriyle uyumsuz olması.

3) Bakanlıklar tarafından gönderilen tip projeler ile mimari ve uygulama projeleri arasındaki uyumsuzluklar bulunması.

4) İmalat detayları ve sistem detaylarının yetersiz ve eksik olması.

5) Projeler, teknik şartname, genel şartname, özel şartname hazırlanırken yeterli özenin gösterilmemesi, açık ve net hazırlanmaması nedeniyle aralarında çelişkiler bulunması.

Mimari uygulama projeleri ile tip detay, projeler arasında, proje ile mahal listeleri arasında farklılıkların bulunması Kurum tarafından projelendirme sürecine yeterli önemin verilmediğini göstermektedir. Mevzuat hükümlerine göre, uygulama projeleri ile tip detay projeler ve mahal listelerinin anlaşılabilir ve birbiri ile uyumlu olması gerekmektedir.

Kurum tarafından bundan sonra yapılacak olan ihalelerde yukarıda bahsi geçen açıklamalar doğrultusunda işlem tesis edilerek ihale dokümanlarının birbiri ile uyumlu olması için gereken özenin gösterileceği belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Bu itibarla, hem ihale hem de sözleşmelerin uygulanması sürecinde sorunlarla karşılaşmamak için projelendirme sürecine daha fazla dikkat ve hassasiyet gösterilmeli, ihale dokümanını oluşturan tüm belge ve bilgilerin birbiriyle uyumlu olmasına azami gayret edilmelidir.

BULGU 2: Kurum Tarafından Gerçekleştirilen Bazı Yapım İşlerinde Yapı Denetim Görevlilerinin Sorumluluklarını Yerine Getirmemesi

Kurum tarafından gerçekleştirilen ve geçici kabulü yapılan yapım işleri ile ilgili olarak yapılan fiili fiziki denetimlerde, bazı yapım işlerinde hatalı ya da kusurlu işçilikler ile projesinde belirtilenden farklı malzemelerin kullanılmış olduğu görülmüş olup, bu durum yüklenicilerin taahhüt konusu yapım işlerini özenle yapmadığı ve yapı denetim görevlilerinin kontrol sorumluluklarını tam olarak yerine getirmediği kanaatine yol açmaktadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İşin denetimi" başlıklı 14'üncü maddesinin 3'üncü fıkrasında; "*yüklenicinin üstlenmiş olduğu işleri, sorumlu bir meslek adamı olarak fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapmayı kabul etmiş olduğu, kendisine verilen projeye ve teknik belgelere göre işi yapmakla, bu projenin ve teknik belgelerin iş yerinin gereklerine, fen ve sanat kurallarına uygun olduğunu, ayrıca eserin yapımında kullanılacak her türlü malzemenin nitelik bakımından yeterliliğini incelemiş, kabul etmiş ve bu suretle işin teknik sorumluluğunu üstlenmiş sayılacağı*" hüküm altına alınmıştır. Ayrıca yüklenici 6098 sayılı Kanun'un 472'nci maddesine göre işin yapımında kullanılacak malzemelerin ayıplı olması yüzünden iş sahibine karşı, satıcı gibi sorumludur. Bu açıklamalara göre yüklenici ihale dokümanında kararlaştırılan cins ve kaliteden daha aşağı kalitede malzeme kullanamaz.

Anılan Şartname'nin "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 15/6'ncı maddesinde; "*yapı denetim görevlisinin yüklenici tarafından fen ve sanat kurallarına uygun olmayan ve kusurlu yapıldıkları anlaşılan iş kısımlarını yıktırıp yükleniciye yeniden yaptırmak hususunda yetkili olduğu ve yüklenicinin bu konuda kendisine yazılı olarak verilen talimat üzerine, belirlenen süre içinde söz konusu iş kısımlarını ayrıca bir bedel istemeksizin yıkıp yeniden yapmak zorunda olduğu*" belirtilmektedir.

“Sözleşme ve eklerine uymayan işler” başlıklı 23’üncü maddesinde ise; *“yüklenicinin proje ve şartnamelere uymayan, eksik ve kusurlu oldukları tespit edilen işleri yapı denetim görevlisinin talimatı ile belirlenen süre içinde bedelsiz olarak değiştirmek veya yıkıp yeniden yapmak mecburiyetinde olduğu”* ifade edilmiştir.

“Yüklenicinin bakım ve düzeltme sorumlulukları” başlıklı 25/1’inci maddesinde; *“taahhüt konusu yapım işinin her türlü sorumluluğunun, kesin kabul işlemlerinin idarece onaylanacağı tarihe kadar tamamen yükleniciye ait olduğu ve yüklenicinin eserin yapımında kullanılan malzemelerin şartnameye uygun olmamasından ve yapım işlerinin kusur ve eksiklerinden dolayı, idarece gerekli görülecek bütün onarım ve düzeltmeler ile sürekli bakım işlerini kendi hesabına derhal yapmak durumunda olduğu”* hüküm altına alınmıştır.

Tüm bu düzenlemeler yüklenicilerin taahhüt konusu yapım işinde özen sorumluluğunun yerine getirilip getirilmediğinin tespitinde ölçü olarak kabul edilen kurallardır. Yüklenicilerin sözleşmeye taraf olarak bu kurallara uygun şekilde yapım işini yürütüp teslim borcunu yerine getirmeyi taahhüt ettiği kabul edilirken, yapı denetim görevlilerinin ise bu kuralların yerine getirilip getirilmediği hususunda sorumluluğu bulunmaktadır.

Yapı denetim görevlilerinin; yükleniciler tarafından gerçekleştirilen işlerin sözleşme ve eklerinde belirlenmiş esaslara uygun biçimde imal ve inşasından, fen ve sanat kurallarına uygun yapılmasından yüklenici ile birlikte sorumlulukları bulunmaktadır.

Konuya ilişkin olarak geçici kabulü yapılan dokuz adet yerinde incelenen yapım işinde birçok hatalı ve kusurlu imalat tespit edilmiş olup, incelenen yapım işlerinde ortak nitelikte olan hatalı ve kusurlu imalatlara ilişkin tespitlere aşağıda yer verilmiştir;

- Çatı arasında döşeme üzerine camyünü şilte ile ısı yalıtımı yapılması imalatının poz tarifine uygun ebatlarda yapılmaması.
- Bayrak direklerinin mimari projede gösterilen ebatlarda yapılmaması.
- Kapı ve pencere imalatlarının mimari proje ve detay projede belirtilen poz tarifine uygun ölçülerde yapılmaması.
- Mimari projede belirtilen bazı imalatların (çeker ocak, Atatürk köşesi, ıslak mahallerde mermer tezgah ve hilton lavabo, duş tekneleri, kantin satış bankosu ve dolap imatları ... vb.) yapılmaması.

- İç cephe boya imalatlarının mimari proje ve poz tanımlarında antibakteriyel veya yangın geciktirici olarak tarif edilmesine rağmen, yapılan imalatların poz tarifine uygun olup olmadığının kontrol edilmemesi.

- Porselen karo ile yer döşeme kaplaması imalatının poz tarifine uygun olarak yapılmaması.

- Taşyünü tavan karosu ile asma tavan imalatının poz tarifinde belirtilen ölçülerde yapılmaması.

İşlerin fiilen yürütüldüğü sözleşmenin uygulanması aşamasında aktif rol oynayan ve yapım işlerinin ihale dokümanına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin denetimini yapan yapı denetim görevlilerinin ve bu işlerin geçici kabullerini gerçekleştiren görevliler, yapım işlerinin sözleşme ve eklerine uygun olarak yürütülmesini sağlamalıdır.

Kurum tarafından bulguda tespit edilen hususa ilişkin olarak yapı denetim görevlilerinin sözleşme ve projeye uygun olarak mevzuatta öngörülen sorumlulukların yerine getirilmesinde daha dikkatli olunacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 3: Yapım İşlerine Esas Uygulama Projesi Sözleşmelerinde Yaklaşık Maliyetin Gizliliğini Korumak İçin Hükümlere Yer Verilmemesi ve Teknik Şartnamelerin Detaylı Hazırlanmaması

Kurum tarafından yürütülen yapım işlerine esas olmak üzere ihale ve doğrudan temin yoluyla temini sağlanan uygulama projesi alım sözleşmelerinde, söz konusu işlerin yaklaşık maliyetlerine ilişkin bilgilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağına ve/veya işin yürütümü esnasında fiili ve hukuki problemlerle karşılaşılması durumunda özellikle mali açıdan bu firmalara başvurulacağına ilişkin hükümlere yer verilmediği, bu kapsamda alınan teknik şartnamelerin sadece birim poz tariflerinden ibaret olduğu tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda yaklaşık maliyet; *ihale yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere hesaplanan ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilen, gizliliği korumak amacıyla; ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmeyen, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmayan, ihale konusu işin öngörülen bedeli*, olarak tanımlanmıştır.

Anılan Kanun'un 9'uncu, 61'inci ve 62/d maddelerindeki hükümlerin tamamı, idarece hazırlanan yaklaşık maliyetin gizliliğinin korunmasına yönelik hükümler içermektedir.

Kanun Koyucu tüm bu maddelerle yaklaşık maliyetin gizliliğini korumak istediği gibi isteklileri işin gerçek maliyetleriyle çalışmaya sevk etmekte ve bu çalışma neticesinde ulaştıkları kendi bağımsız tekliflerini sunma imkânı sağlamaktadır. Yine isteklilere aslolanın yaklaşık maliyet tutarı olmadığını, teklif edilen bedellerin değerlendirilmesi sonucu ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirleneceği ve hatta şartların tahakkuku halinde yaklaşık maliyet tutarının üzerindeki teklif sahibine de ihalenin verilebileceği güvenini vermektedir.

Ayrıca 4734 sayılı Kanun'un 38'inci, Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliği'nin 60'ıncı ve Kamu İhale Genel Tebliği'nin 45'inci ve devamı maddelerinde yer alan hükümler çerçevesinde yaklaşık maliyet tutarının; sınır değeri ve bağlı olarak aşırı düşük sorgulamasının sonucunu belirlediğini göz ardı etmemek gerekmektedir. Bu durum elbette ihalenin sonucunu etkileyen bir parametre olarak yaklaşık maliyetin gizliliğinin korunmasının ne denli önemli olduğu ortaya koymaktadır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 8/6'ncı maddesine göre, yaklaşık maliyetin idarelerce hesaplanmasının esas olduğu, ancak işin özelliğinden dolayı, idarelerce hazırlanmasının mümkün olmaması sebebiyle teknik şartnamenin danışmanlık hizmeti alınarak hazırlanması durumunda, yaklaşık maliyet de bu kapsamda hesaplanabileceği belirtilmiştir.

Anılan hükümden anlaşılacağı üzere, yaklaşık maliyet tespitinin danışmanlık hizmet sunucularına yaptırılması teknik şartnamenin de bu yöntemle hazırlanması şartına bağlanmıştır. Dolayısıyla yaklaşık maliyet hazırlanması işini tek başına danışmanlık hizmet alımına konu etmek mümkün olmayacak, eğer teknik şartnamenin hazırlanması danışmanlık hizmet alımı şeklinde yapılıyorsa, aynı alım kapsamında ve aynı danışmanlık hizmet sunucusuna yaklaşık maliyet tespiti işi de ihale edilebilecektir.

Diğer taraftan, teknik şartnamenin hazırlanması ve aynı kapsamda yaklaşık maliyet tespitinin yapılması işi nitelik olarak danışmanlık hizmeti sayılmakla birlikte, 4734 sayılı Kanun'un 48'inci maddesindeki uyarınca, yaptırılacak danışmanlık işinin yaklaşık maliyetin 13'üncü maddesinin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının altında kalması halinde hizmet alımı yoluyla da gerçekleştirilebilecektir. Benzer şekilde 4734 sayılı Kanun'un 22/d maddesi sınırları dâhilinde olan alımların da doğrudan temin yöntemiyle görülebileceği açıktır.

Kurum uygulamasına bakıldığında, bir kısım işler için uygulama projesi, teknik şartname ve bağlı olarak yaklaşık maliyetin ilgili kurumu tarafından hazırlanarak/hazırlatılarak YİKOB'a teslim edildiği, bir kısım işler için ise YİKOB tarafından doğrudan temin ve/veya 4734 sayılı Kanun'un 21/f maddesi kapsamında hizmet alımı suretiyle uygulama projeleriyle birlikte yaklaşık maliyetlerin hazırlatıldığı görülmüştür.

Ancak yapılan incelemede, YİKOB tarafından doğrudan temin ve 4734 sayılı Kanun'un 21/f maddesi kapsamında ihale yoluyla hazırlatılan yapım işlerinin ihale işlem dosyalarının incelenmesi neticesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir. Öte yandan ilgili kurumu tarafından hazırlanarak/hazırlatılarak YİKOB'a teslim edilen işlerin yaklaşık maliyetine ilişkin olarak Başkanlığa atfedilecek bir sorumluluk bulunmadığından, bu konuda değerlendirme yapılmamıştır.

- Yapım işlerine esas olmak üzere, gerek doğrudan temin gerekse ihale yoluyla projelerin alımına ilişkin işlerin sözleşmelerinde, söz konusu işlerin yaklaşık maliyetlerine ilişkin bilgilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağına ve/veya işin yürütümü esnasında fiili ve hukuki problemlerle karşılaşılması durumunda özellikle mali açıdan bu firmalara başvurulacağına ilişkin hükümlere yer verilmediği, bunun yanısıra söz konusu projelerin ve bağlı olarak yaklaşık maliyet tutarlarının ihale onay belgesine aynen ithal edildiği,

- Alım konusu yapılan uygulama projeleri kapsamında yer alan ihale konusu işler için ayrıca işlerin teknik ayrıntılarını açıklayan bir teknik şartname hazırlanmadığı, "teknik şartnamenin" Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yayımlanmış olduğu birim poz tariflerinden oluştuğu ve yaklaşık maliyetin bu pozlar ve (varsa) özel pozlar üzerinden hesaplanmış olduğu, görülmüştür.

Yukarıda belirtilen çerçevede;

- Kurum tarafından gerçekleştirilen yapım işlerine esas uygulama projesi, teknik şartname ve bağlı olarak yaklaşık maliyetin söz konusu işlerin sözleşmelerine yaklaşık maliyete ilişkin bilgilerin üçüncü şahıslarla paylaşılmayacağına ve/veya işin yürütümü esnasında fiili ve hukuki problemlerle karşılaşılması durumunda özellikle mali açıdan bu firmalara başvurulacağına ilişkin hükümlere yer verilmek suretiyle devam edilmesinin mevzuatın amir bir hükmü olduğu,

- Kurumun örgütlenmesi gerçekleşikten sonra ise yine mevzuatın amir hükmü doğrultusunda yaklaşık maliyetin idarece hesaplanması yoluna gidilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Kurum tarafından yukarıda yer verilen mevzuatın amir hükmü gereğince, ilgili ihale dokümanlarında gerekli düzenlemelerin yapılacağı ve personelin nitelik ve nicelik durumunun elvermesi durumunda yaklaşık maliyetin kurumca hazırlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 4: Kamu İhale Kanunu’nda Öngörülen Şartlar Oluşmadığı Halde Pazarlık Usulü ile İhaleye Çıkılması

Kurum tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 21’inci maddesinin (b) bendinde öngörülen şartlar oluşmadığı halde bazı yapım işi ihalelerinin pazarlık usulü ile yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde;

“... Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.”

hükmü yer almaktadır.

Kanun’un bu hükmüne göre, açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulü temel ihale usullerinden olup, pazarlık usulü istisnai bir ihale usulüdür ve sadece Kanun’da belirtilen özel hallerde kullanılmalıdır.

Kanun’un pazarlık usulü ile ihaleye çıkılablmesinin şartlarını düzenleyen 21’inci maddesinin (b) bendinde;

“Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği idarece belirlenen hallerde veyahut idare tarafından önceden öngörüleemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.”

denilmek suretiyle, bu bent gereğince pazarlık usulü ile ihaleye çıkılablmesine ilişkin özel haller sayılmıştır.

Mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, önceden beklenen ve bilinen olaylar ile yine önceden öngörülebilir ihtiyaçlar, yapım tekniği açısından özellik arz etmeyen veya yapı veya can ve mal güvenliğinin sağlanması açısından ivedilikle yapılması gerekliliği bulunmayan

işlerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) fıkrası kapsamında değerlendirilme imkânı bulunmamaktadır.

Bir durumun, 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi açısından, "idarece öngörülemeyen olay" içerisinde değerlendirilebilmesi için; durumun idare tarafından "öngörülemez", "olağan dışı" ve "idarenin iradesinden bağımsız" nitelikte olması gerekmektedir. Bunun yanında pazarlık usulü ile ihaleye çıkılabilmesi için diğer şartların yanında ihalenin ivedi olarak yapılmasının da zorunlu olması gerekmektedir.

Bununla beraber, ihalenin ivedi olarak yapılması şartı tek başına yeterli olmayıp ivedilik Kanun'da belirtilen doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı gibi ani ve beklenmeyen ve idarenin önceden öngöremediği gibi özel şartlara bağlanmıştır.

Bir işin acilen yapımına idarece karar verildiği durumlarda Kanun'da belirtilen diğer şartlar mevcut değil ise, pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması mümkün görülmektedir.

Yapılan incelemede; Kamu İdaresi tarafından 2019/1211 ihale kayıt numaralı yapım işi herhangi bir gerekçe gösterilmeksizin Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi kapsamında ihale edildiği görülmüştür.

2019/70012 ihale kayıt numaralı yapım işinde, aşırı sağanak yağış sonucunda meydana gelen sel felaketi sebebiyle kırsalda oluşan zararın hızlı onarımı gerekçesiyle Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendine göre pazarlık usulü ile ihale edildiği ifade edildiği halde işin fiili uygulamasına bakıldığında Manisa ili sınırları içerisindeki muhtelif mahalle ve okul bahçelerine beton parke taşı ile döşeme kaplama işi olduğu görülmüştür.

2019/71135 ve 2019/395836 ihale kayıt numaralı yapım işlerinde ise Kanun'da belirtilen şartların hiçbiri tahakkuk etmeksizin Kanun'un 21'inci maddesinin (b) bendi kapsamında ihale edildiği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen tüm işlerin temel ihale usulleri tercih edilerek ihale edilmemesi ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin (b) bendine göre gerekli şartlar oluşmadığı halde istisnai bir ihale usulü olan pazarlık usulü tercih edilerek ihale edilmesi anılan madde hükümleri yanında Kanun'un 5'inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında yer alan ihale ilkelerine de aykırılık teşkil etmektedir.

Bu nedenle, kaynakların verimli kullanılması ve kamu yararının korunmasını sağlamak amacıyla gerekli şartlar oluşmadan ihalelerin istisnai bir usul olan pazarlık usulüne göre ihale edilmemesi için İdare tarafından gerekli dikkat ve özenin gösterilmesi gerekmektedir.

Kurum tarafından bundan sonraki dönemlerde yapılacak olan alımların gerekli şartlar oluşmadan pazarlık usulüne göre ihale edilmemesi için gerekli özenin gösterileceği ifade belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 5: Kurum Tarafından Yürütülen Yapım İşlerinde Yapım İşleri Genel Şartnamesi Hükümlerine Riayet Edilmemesi

Kurum tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde aşağıdaki hatalı hususlar tespit edilmiştir:

a) Geçici kabulü yapılan yapım işlerinin tamamında uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projelerin idarece teslim alınmadığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi(YİGŞ)'nin "Projelerin yükleniciye teslimi" başlıklı 11'inci maddesinin 7'nci bendinde aynen;

"İşlerin geçici kabulü yapıldıktan sonra, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece onaylanmış olsun, uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projeler, yüklenici tarafından bedelsiz olarak hazırlanıp orjinalleri idareye teslim edilir." denilmektedir.

Yukarıya alınan şartname hükümleri uyarınca, uygulama projeleri ister idarece verilmiş, ister yüklenici tarafından hazırlanarak idarece onaylanmış olsun uygulama sırasında yapılmış değişiklikleri de içeren ve işin bitmiş durumunu gösteren nihai projelerin idarece istenmesi ve yüklenici tarafından da idareye teslim edilmesi yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu itibarla; devam eden ve sonrasında yaptırılacak tüm yapım işlerinde YİGŞ hükümlerinin uygulanması yönünde gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

b) Geçici kabulü yapılan tüm yapım işlerinin sözleşme uygulamalarında yüklenici/ler tarafından kullanılacak malzemelere ilişkin yapı denetim görevlisi onaylarına ilişkin yazılı süreçlerin bulunmadığı, işlerin uygulama safhasında kullanılan malzeme örneklerinin geçici kabul aşamasına kadar mühürlenmek suretiyle muhafaza edilmediği tespit edilmiştir.

YİGŞ'in "Yapı denetim görevlisinin yetkileri" başlıklı 15'inci maddesinde;

"(1) Yüklenici bütün işleri yapı denetim görevlisinin, sözleşme ve eklerindeki hükümlere aykırı olmamak şartı ile vereceği talimata göre yapmak zorundadır."

(2) Yüklenici kullanacağı her türlü malzemeyi yapı denetim görevlisine gösterip iş için elverişli olduğunu kabul ettirmeden iş başına getiremez.

(3) Malzemenin teknik şartnamelere uygun olup olmadığını inceleyip gözden geçirmek için yapı denetim görevlisi istediği şekilde deneyler yapabilir ve ister işyerinde, ister özel veya resmi laboratuvarlarda olsun, bu deneylerin giderleri sözleşmesinde başka bir hüküm yoksa yüklenici tarafından karşılanır. Yüklenici, deneylerin işyerinde yapılmasını isterse bunun için gerekli araç ve teçhizatı kendisi temin eder.

(4) Yapı denetim görevlisinin kabul ettiği malzemedan mümkün olanların örnekleri mühürlenerek işin geçici kabulüne kadar saklanır.” hükümleri yer almaktadır.

Kurum tarafından işin bitimini gösteren nihai projelerin, işin yapımı sırasında kullanılan malzemelere ilişkin olarak yapı denetim görevlilerinin onaylarına ilişkin tutanaklar ile işin yapımı sırasında kullanılan malzeme örneklerinin muhafazası için gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 6: Kurum Tarafından Gerçekleştirilen Yapım İşlerinde Yapılması İhtiyacı Ortaya Çıkan Yeni Birim Fiyatların Yapım İşleri Genel Şartnamesi'ne Uygun Olarak Belirlenmemesi

Kurum tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinin incelenmesinde aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

a) Sözleşmeler kapsamında yer almayan ve sonradan yapılmasına gerek bulunan imalat kalemlerine ait yeni birim fiyatların belirlenmesi sırasında kullanılacak rayiçlerle ilgili olarak mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmediği tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin “Sözleşmede Bulunmayan İşlerin Fiyatının Tespiti” başlıklı 22'nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, iş kalemi veya iş grubunun niteliğine uygun olarak ve kaynakların verimli kullanılması prensibi gözetilerek anılan maddenin (ç) bendinde yer alan “idarece kabul edilmek şartıyla, ticaret ve/veya sanayi odasınca onaylanmış uygulama ayına ait yerel rayiçler”de kullanılabilir.

Anılan Şartname'nin (ç) bendi hükmünde, Ticaret ve/veya Sanayi odasınca rayicinin onay işleminin yeni birim fiyatın bir geçerlilik şartı olarak kabul edildiği görülmektedir. Bu bağlamda, ticaret veya sanayi odasınca yerel rayiçlere uygunluğu onaylanmamış rayiçlerin

kullanılma imkânı bulunmamaktadır. Çünkü ilgili odalarca yapılacak onay işlemi; rayicin yer ve zaman itibarıyla piyasa değerlerini yansıttığını vurgulayan bir işlem olduğu gibi belirlenen rayicin yeni birim fiyata dayanak teşkil etmesi açısından geçerlilik şartı olarak düzenlenmiştir.

Bu bağlamda, idarece Şartname'nin (ç) bendine göre rayiçlerin belirlenmesi yoluna gidilmesi durumunda, anılan Şartname hükmü doğrultusunda yapılan piyasa araştırması neticesinde ortaya çıkan rayiçlerin ilgili odalara onaylatılarak kullanılması mevzuatın amir hükmüdür.

Diğer taraftan ilgili bentte "idarece kabul edilmek şartı" yer aldığından, ilgili odalarca verilen her rayicin gerçek piyasa değerlerini yansıttığının kabul edilmemesi, uygulanan rayicin doğruluğu konusunda gerekli tahkik, inceleme ve karşılaştırmanın idarece yapılması ve bu konudaki sorumluluğun idareye ait olduğu hususu da gözden kaçırılmamalıdır.

Hal böyle iken Kurum tarafından yürütülen yapım işlerinde piyasa fiyat araştırması yöntemi ile rayicin tespit edildiği ancak bu rayiçlerin ticaret ve/veya sanayi odasınca yerel rayiçlere uygunluğuna ilişkin onay sürecinin olmadığı ve bu haliyle tespit olunan rayiçlerin yeni birim fiyat olarak kullanıldığı görülmüştür.

b) Yeni birim fiyatların idarenin onayına tabi tutulmaksızın uygulandığı görülmüştür.

YİĞŞ'in 22'nci maddesinin (4) numaralı bendinde aynen; "*Yeni fiyat yüklenici ile birlikte yukarıda belirtilen usullerden biri ile tespit edilerek düzenlenen tutanak idarenin onayına sunulur ve otuz gün zarfında idarece onaylanarak geçerli olur....*" hükmü yer almaktadır. Anılan hükümde, Şartname'de belirtilen hükümler çerçevesinde belirlenen yeni fiyatın yüklenici ile birlikte bir tutanak düzenlenmek suretiyle idarenin onayına sunulması ve otuz günlük süre içerisinde yine idarece onaylanmak suretiyle geçerli olacağı düzenlenmiştir.

Hal böyle iken yapılan incelemede, Kurum tarafından gerçekleştirilen yapım işlerinde, yeni fiyatlara ilişkin tutanakların sadece yapı denetim görevlisi ve yüklenici tarafından imzalanmak suretiyle geçerlik kazandığı ve bağlı olarak hak ediş ödeme süreçlerinin işletildiği, YİĞŞ'in öngördüğü "idarece onay şartının" sağlanmaksızın sürecin tamamlandığı görülmüştür.

Kurum tarafından bundan sonraki yapım ihaleleri kapsamında yeni birim fiyat oluşturulmasını gerektirecek durumlarda gerek yeni birim fiyatların rayiçlerinin belirlenmesi gerekse onay süreçlerine ilişkin işlemlerin mevzuata uygun olarak yürütüleceği belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 7: Yapı Denetim Görevlilerinin Aynı Zamanda Geçici Kabul Komisyonunda Görev Almaları

Kurum tarafından gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde yapı denetim görevlisi olarak yer alan personellerin aynı zamanda geçici kabul komisyonunda görev aldığı tespit edilmiştir.

04.03.2009 gün ve 27159 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Yapım İşleri Muayene ve Kabul Yönetmeliği’nin “Amaç ve kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde aynen;

“Bu Yönetmeliğin amacı, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, bu Kanun hükümlerine göre yaptıkları ihaleler sonucunda teslim edilen yapım işlerinin muayene ve kabul işlemleri için, 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 11 inci maddesi uyarınca kuracakları muayene ve kabul komisyonlarının kuruluş ve çalışma esasları ile muayene ve kabul işlemlerinde uygulanacak usul ve esasları düzenlemektir. denilmektedir.

“Muayene ve kabul komisyonlarının kuruluşu” başlıklı 3’üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise, *“İşin denetiminde bulunan yapı denetim görevlisi muayene ve kabul komisyonlarında görev alamaz. Ancak, bu görevlilerin kabul çalışmaları sırasında işyerinde hazır bulunması zorunludur.”* hükmü yer almaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden, 4734 Kanun kapsamındaki idarelerin, bu Kanun hükümlerine göre yaptıkları ihaleler sonucunda teslim edilen yapım işlerinin muayene ve kabul işlemleri kapsamında görevlendirilen yapı denetim görevlilerinin aynı zamanda söz konusu işlerin muayene ve kabul komisyonlarının çalışmaları sırasında hazır bulunması gerektiği ancak görev alamayacağı anlaşılmaktadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi’nin “Geçici kabul” başlıklı 41’inci maddesinde, taahhüt edilen işin, sözleşme ve eklerinde yer alan hükümlere uygun olarak tamamlandığında yüklenici idareye geçici kabulün yapılması için yazılı olarak başvuruda bulunacağı, yapılan işlerin, yapı denetim görevlisi tarafından ön incelemeden geçirileceği ve yapılan tespitlerin bir tutanağa bağlanacağı, inceleme sırasında yüklenicinin veya vekilinin de hazır bulunması gerekli olduğu, yükleniciye yapılacak tebligata rağmen kendisi veya vekilinin gelmemesi durumunda yapı denetim görevlisinin bu incelemeyi tek taraflı olarak yapacağı ve düzenlenen tutanakta bu hususu belirteceği düzenlenmiştir.

Genel Şartname'nin düzenleme biçiminden, yapı denetim görevlilerinin bir ön inceleme komisyonu niteliğinde olduğu, yapılacak işin geçici kabule hazır olup olmadığı noktasında idareye yardımcı bir pozisyonu bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, ön inceleme komisyonu olarak görev yapan yapı denetim görevlileri ile işin geçici kabulünü yapacak personellerin aynı kişilerden oluşması durumunda mevzuatın kurguladığı kontrol mekanizması ortadan kalkacaktır.

Ancak yapılan incelemede, kamu idaresi tarafından gerçekleştirilen bazı yapım işlerinde yapı denetim görevlisi olarak görevlendirilen personellerin aynı zamanda geçici kabul komisyonunda yer aldığı, dolayısıyla mevzuatın öngördüğü kontrol mekanizmasının işlerliğinin ortadan kalktığı değerlendirilmektedir.

Kurum tarafından bundan sonraki dönemlerde yapılacak olan yapım işlerinde, yapı denetim görevlisi olan personellerin aynı zamanda geçici/kesin kabul komisyonunda görevlendirilmemesi için gerekli tedbirlerin alınacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 8: Trafo Kurulumları ve Diğer İlk Yatırım Giderlerinin İdare Bütçesinden Karşılanması ve Söz Konusu Giderlerin Dağıtım Firmasından Talep Edilmemesi

Kurum tarafından anahtar teslimi götürü bedel şeklinde ihale edilen bazı yapım işlerinde, enerji müsaadesi alınabilmesi için elektrik dağıtım şirketince yapılması gereken trafo kurulumları ve diğer ilk yatırım giderlerinin kurum bütçesinden ödendiği ancak söz konusu giderlerin dağıtım firmasından talep edilmediği tespit edilmiştir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesinde, dağıtım şirketi; belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişi, dağıtım tesisi ise; iletim tesislerinin ve dağıtım gerilim seviyesinden bağlı üretim ve tüketim tesislerine ait şalt sahalarının bittiği noktadan sonraki nihayet direğinden, alçak gerilim seviyesinden bağlı tüketicilerin yapı bina giriş noktalarına kadar, bina giriş ve sayaç arası hariç, elektrik dağıtımını için teçhiz edilmiş tesis ve teçhizat ile dağıtım şirketince teçhiz edilen ya da devralınan sayaçlar olarak tanımlanmıştır. Dolayısıyla enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin uhdesindedir.

Ayrıca Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği'nin "Bağlantı Görüşü" başlıklı 10/A maddesinde;

“(1) Gerçek veya tüzel kişilerin, dağıtım sistemine bağlantı talebinin dağıtım şirketi tarafından bu Yönetmelik ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde karşılanması esastır.

(2) Bağlantı için yapılan başvuru, dağıtım şirketi tarafından, 4 üncü madde ile bu maddede yer alan hükümler çerçevesinde dağıtım sisteminin mevcut durumuna göre genişleme yatırımı veya yeni yatırımın gerekli olması hususları da dikkate alınarak değerlendirilir.

...

b) Başvuru sahibinin, bağlantı görüşünde yer verilen öngörülen bağlantı süresine/tarihine itiraz hakkı saklı olup, bu konuda Kuruma başvuru yapılabilir. Başvuru, bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Kurum tarafından değerlendirilir. Dağıtım şirketi tarafından verilen görüşe ilişkin gerekçelerin Kurum tarafından uygun görülmemesi halinde, Kurumun belirleyeceği sürede bağlantı yapılır.

c) Başvuru sahibinin (b) bendi kapsamında haksız bulunması veya bağlantı talebinin karşılanabilmesi için dağıtım şirketi tarafından bildirilen sürenin başvuru sahibi tarafından uzun bulunması ve bağlantı talebinin dağıtım şebekesi yapılarak karşılanabilir olması halinde gerekli yatırım 21 inci madde kapsamında başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir.” denilmiştir.

Aynı Yönetmelik’in “Bağlantı Hattı” başlıklı 10/B maddesinde ise “*Kullanıcının bağlantısı için gerekli olmakla birlikte bağlantı hattı dışında kalan dağıtım tesisi kapsamındaki tesisler dağıtım şirketlerince tesis edilir. Bu kapsamdaki tesisler için 21 inci madde çerçevesinde işlem yapılabilir.*” denilmektedir.

Bahsi geçen Yönetmelik’in “Dağıtım Varlıkları” başlıklı 21’inci maddesinde; başvuru sahibinin gerekli dağıtım şebekesinin yapımını üstlenmeyi tercih etmesi durumunda finansmanının nasıl olacağı detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Mevzuat hükümlerine göre, dağıtım sistemine bağlantının, dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi tarafından karşılanması esastır. Ancak mevcut durum çerçevesinde genişleme yatırımı veya yeni yatırımın söz konusu olması halinde talep sahibince dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye bağlantı talebinin karşılanabileceği makul süre sorulur. Başvuru sahibi tarafından sürenin uzun bulunması halinde gerekli yatırım başvuru sahibi tarafından üstlenilebilir. Bu durumda mülkiyet ve kullanım hakları ile finansman koşullarının yer aldığı bağlantı anlaşması ve tesis yapım anlaşması imzalanması gerekmektedir. Yönetmelik hükümlerine göre, yapılan

harcamanın, dağıtım şirketi tarafından ilgili yatırımın yapılacağı yıl içinde en fazla 12 eşit taksitle yatırımı yapan gerçek veya tüzel kişiye ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca yapılan harcamanın geçici kabulü takip eden aydan ilk taksit ayına kadar TÜFE oranında güncellenmesi gerekmektedir.

Dolayısıyla enerjinin bina giriş noktalarına kadar getirilmesi dağıtım şirketlerinin uhdesinde olmasına rağmen dağıtım lisansı sahibi tüzel kişi adına bu yatırımın yapılması mevzuata göre mümkündür. Ancak bu durum istisnadır ve yukarıda açıklanan şartların gerçekleşmesi halinde yapılma imkânı vardır.

İdare bütçesinden anahtar teslim proje kapsamında ihale edilerek veya iş artışı kapsamında yapılan 9 adet yapım işinde okullara enerji alınabilmesi için gerekli olan trafoların ilgili dağıtım şirketince karşılanması gerekmesine rağmen dağıtım şirketinin ilgili yatırımı daha sonraki yıllarda gerçekleştirebileceğini bildirmesi sonucu söz konusu trafolar İdarece yaptırılmıştır. Ancak mevzuatın öngördüğü tesis yapım anlaşmasının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla; dağıtım şirketince yapılması gereken trafo kurulumları ile diğer ilk yatırım giderlerinin ilgili dağıtım şirketince karşılanması gerekmekte olup, Başkanlığın söz konusu ödemelere ilişkin tahsilat sürecini takip ederek, tahsilatı sağlayacak girişimlerde bulunması gerekmektedir.

Kurum tarafından söz konusu ödemelere ilişkin tahsilat süreçlerinin takip edilerek, tahsilatı sağlayacak girişimlerde bulunulacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 9: Kurum Tarafından Yapılan Bazı Yapım İşlerinde Bütün Riskler (All Risk) Sigortasında Bazı Risk Kalemlerinde Muafiyet Oranlarının Yüksek Belirlenmesi ve Fiyat Farkı Ödenen İşlerde Poliçe Bedelinin Revize Edilmemesi

A) Kurum tarafından yürütülen bazı yapım işlerinde, yüklenici tarafından yaptırılan bütün riskler (all risk) sigortasında bazı risk kalemlerine %2'den fazla muafiyet uygulandığı tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "*İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması*" başlıklı 9'uncu maddesinin 1'inci fıkrasında;

“Yüklenici, işyerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu yapım işinin korunmasından 43 üncü madde hükümleri dikkate alınmak şartı ile işe başlama tarihinden kesin kabul tarihine kadar sorumludur. Bu sebeple yüklenici, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 9 uncu maddesi hükümleri dahilinde; işyerlerindeki her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ile sözleşme konusu iş için, işin özellik ve niteliğine göre ihale dokümanında belirtilen şekilde, işe başlama tarihinden geçici kabul tarihine kadar geçen süre içinde oluşabilecek deprem, su baskını, toprak kayması, fırtına, yangın gibi doğal afetler ile hırsızlık, sabotaj gibi risklere karşı “inşaat sigortası (bütün riskler)”, geçici kabul tarihinden kesin kabul tarihine kadar geçecek süreye ilişkin ise yürürlükteki İnşaat Sigortası (Bütün Riskler) Genel Şartları çerçevesinde kapsamı ihale dokümanında belirtilen genişletilmiş bakım devresi teminatını içeren sigorta yaptırmak zorundadır” denildikten sonra aynı maddenin 3’üncü fıkrasında;

“(3)(Değişik: RG-3/7/2009-27277) Sigorta poliçesinde; idare işveren sıfatıyla, yüklenici işi gerçekleştiren sıfatıyla yer almalı, alt yüklenicilerin vereceği zararların da teminat kapsamı dahilinde olduğu belirtilmelidir. Kıymetlerin sigortalanmasında aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınarak muafiyet ve koasürans uygulamalarına yer verilebilir:

(a)Tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami % 2’dir.

(b)Deprem, sel, su baskını, toprak kayması ve terör riskleri için uygulanabilecek koasürans oranı azami %20’dir. Bunun dışında kalan riskler için koasürans uygulanmaz.

(c)Muafiyet ve koasürans kısmına isabet eden hasarların karşılanması yüklenicinin sorumluluğundadır” hükmü getirilmiştir.

Genel Şartname hükümlerine göre, muafiyet açısından uygulanabilecek azami oranın %2 olması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 2019/417801 ve 2019/455748 ihale kayıt numaralı onarım işleri ile 2018/531624, 2018/531881 ve 2018/318293 ihale kayıt numaralı yapım işlerinin bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde diğer doğal afetler, yangın, hırsızlık, bakım hasarları muafiyet oranının %10, diğer hasar muafiyeti oranının %10 ve üçüncü şahıs mali mesuliyet maddi zarar muafiyetinin %10 oranında düzenlendiği görülmüştür.

Sigorta poliçesinde muafiyet oranlarının %2’lik orandan fazla olması yüklenicinin nihai sorumluluğunu kaldırmamakla birlikte, karşılaşılabileceği riski artırması bakımından önem arz

etmektedir. Dolayısıyla Genel Şartname'nin ilgili hükmünde belirtildiği üzere, tüm riskler için uygulanabilecek muafiyet oranı azami %2 olmalıdır.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde, yapım işleri bütün riskler (all risk) sigortalarında %2'den fazla muafiyet uygulanmaması yönünde gerekli tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

B) Fiyat farkı ödenmesi öngörülen yapım işlerinde poliçedeki sigorta bedeli aşılmasına rağmen fiyat farkı tutarlarını kapsayacak şekilde sigorta poliçelerinin revize edilmediği tespit edilmiştir.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında ise;

"Sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için sözleşme bedeli, her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur." hükmü yer almaktadır.

Yukarıda belitilen mevzuat hükmünden anlaşılacağı üzere, yapım işleri için hazırlanan ihale dokümanında sözleşme kapsamında yapılacak işler için fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmesi ve fiyat farkı ile birlikte ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının poliçedeki sigorta bedelini aşması halinde düzenlenecek olan bir zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması gerekmektedir. Aynı zamanda sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması halinde sigorta süresinin yeni süreyi kapsayacak şekilde uzatılması gerekmektedir.

Kurum tarafından fiyat farkı hesaplanan bazı yapım işlerinde yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak sigorta poliçe bedellerinin ödenen fiyat farkı tutarlarını kapsayacak şekilde artırılmadığı anlaşılmış olup, bu durumun ilgili mevzuat hükümleri doğrultusunda düzeltilmesi sağlanmalıdır.

Kurum tarafından, yapım işleri bütün riskler (all risk) sigorta poliçelerinde %2 oranından fazla muafiyet sağlanmaması ve fiyat farkı ödenmesi öngörülen yapım işlerinde sigorta poliçelerinin fiyat farkı tutarlarını kapsayacak şekilde gerekli çalışmalar yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 10: Jeotermal Kaynaklarla İlgili İdare Paylarının Doğruluğunu ve Güvenilirliğini Tespit Edecek Bir Sistemin Olmaması

Kurumda jeotermal kaynaklarla ilgili ruhsat sahibi veya kaynağı kullanan gerçek veya tüzel kişilerin göndermiş olduğu bir önceki yıla ait gayrisafi hasılatını gösterir belgelerin doğruluğunu tespit edecek bir sistemin olmadığı tespit edilmiştir.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Çeşitli Hükümler" başlıklı 3'üncü maddesinde; 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'na göre verilen jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ruhsatına ilişkin yetki ve görevlerin, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütüleceği ifade edilmiştir.

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"...

k)Gayrisafi hâsılat: Kaynaklardan sınai ve/veya ticari ciro oluşturmak üzere yararlanan işletmenin kaynaklarla ilgili toplam yıllık cirosu olup, tesislere ait tahakkuk eden her türlü mal ve hizmet satış bedelleri, faizler ile kira gelirlerinin dahil olduğu miktarı,

l)İdare: İl özel idarelerini, büyükşehir belediyesi bulunan illerde valilik yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarını,

m)İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı, işletme ruhsat sahibine ait işletmenin ve ilaveten kira sözleşmesi ile bir bedel karşılığında faaliyet gösteren tesislerin kaynaklarla ilgili gayrisafi hâsılatının % 1'i tutarında her yıl Haziran ayı sonuna kadar ruhsat sahibi ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilerce idareye ödenen payı,

... "

şeklinde düzenlemeler getirilmiştir.

İdare payının toplanmasına ilişkin anılan Yönetmelik'in 20'nci maddesinde ise; ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar

idareye verilmesi zorunlu olduğu, İdareye bildirilen gayrisafi hasılatın %1'i tutarında idare payı alınacağı ve bu payın, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödeneceği hükmüne yer verilmektedir.

Bahsi geçen mevzuat hükümlerine göre, ruhsat sahibi veya kaynağı kullanan gerçek veya tüzel kişilerin bir önceki yıla ait gayrisafi hasılatını gösterir belgeyi mart ayı sonuna kadar vermesi ve bu belgedeki tutarın %1'inin haziran ayı sonuna kadar ödenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, idarenin ve dolayısıyla idare yetkililerinin jeotermal kaynağın yıllık gayrisafi hasılatına ilişkin bilginin doğruluğunu kontrol edebileceği tek belge kaynak sahibinin vereceği belgeden ibarettir. Söz konusu durum, gerçekte gayrisafi hasılatı daha fazla olan gerçek veya tüzel kişilerin söz konusu gayrisafi hasılatı düşük tutarda beyan etmelerine bağlı olarak düşük tutarda idare payı ödemelerine sebep olabilecektir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nda bahsi geçen idare payına ilişkin işlemler Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları tarafından yerine getirilmektedir. Jeotermal kaynaklarla ilgili ruhsat sahibi veya kaynağı kullanan gerçek veya tüzel kişilerin göndermiş olduğu bir önceki yıla ait gayrisafi hasılatını gösterir belgelerin doğruluğunu temin için vergi dairesi başkanlıkları ile ortak bir sistem kurularak mali bilgilerin kontrolünün sağlanabileceği, vergi dairelerinden gelen mali bilgiler ile bir kamu geliri olan idare payının matrahının ve ödenecek tutarının daha doğru belirlenebileceği değerlendirilmektedir.

Kurum tarafından bulgu konusu tespiti istinaden 21.05.2020 tarih ve E.9066 sayılı yazı ile Manisa Vergi Dairesi Başkanlığına, ruhsat sahibi veya kaynağı kullanan gerçek veya tüzel kişilerin Başkanlığa beyan etmiş olduğu gayrisafi hasılatın doğruluğu kontrolünün vergi dairesi başkanlıklarınca yapılmasının mümkün olup olmadığına dair görüş sorulduğu, Vergi Dairesi Başkanlığınca henüz yazıya cevap verilmediği, Vergi Dairesi Başkanlığından gelecek cevaba göre işlem tesis edileceği belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 11: Kurum Tarafından Tahsil Edilen İdare Payından İlgili Belediyeye Ödenmesi Gereken Payın Ödenmemesi

Kurum tarafından jeotermal kaynakları kullanan işletmelerden tahsil edilen idare payının beşte birinin kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediyeye ödenmediği tespit edilmiştir.

5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu'nun "Devir, sicil, ihale, harç, teminat ve idare payı" başlıklı 10'uncu maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde;

"İdare payı: Akışkanın doğrudan ve/veya dolaylı kullanıldığı tesislerin gayrisafi hasılatının % 1'i tutarında idare payı, her yıl Haziran ayı sonuna kadar idareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenir."

hükmü yer almaktadır.

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin "İdare payı" başlıklı 20'nci maddesinin birinci fıkrasında;

"Jeotermal kaynakların konut, iş yeri, balıkçılık, sera, kaplıca, termal kür merkezi gibi, ısıtma ve diğer amaçlı doğrudan kullanıldığı alanlar ve/veya dolaylı olarak yararlanıldığı elektrik enerjisi üretimi, kuru buz, mineral tuz eldesi, kurutma, soğutma gibi durumlarda ruhsat sahibinin ve/veya sözleşmeler yoluyla kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılat bilançosunun mart ayı sonuna kadar idareye verilmesi zorunludur. İdareye bildirilen gayrisafi hasılatın %1'i tutarında idare payı alınır. Bu pay, her yıl Haziran ayı sonuna kadar İdareye ödenir. Tahsil edilen tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde İdare tarafından ödenir..."

denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde zikredilen İdare; il özel idarelerini, büyükşehir belediyesi bulunan illerde yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarını ifade etmektedir.

Anılan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, jeotermal kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılatlarından %1'i tutarında idare payı alınmaktadır. Tahsil edilen bu tutarın beşte biri, kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediye veya ilgili köy tüzel kişiliğine bir ay içinde idare tarafından ödenmektedir.

Yapılan incelemede, tahsil edilen idare payının beşte birinin Kurum tarafından kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine gönderilmediği tespit edilmiştir. Kurum tarafından her ne kadar 6360 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin sekizinci ve dokuzuncu fıkraları ile Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin

Ek 1'inci maddesinin ikinci fıkrasına dayanılarak idare payının beşte birinin kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediyeye ödenmesi hususunun, il özel idaresinin bulunduğu iller için geçerli olduğu; sonrasında yapılan düzenlemeler ile büyükşehir kapsamına alınan illerde ise %1 idare paylarının tamamının genel bütçeye yatırılması gerektiği, elde edileceği tahmin edilen gelirlerin esas alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine gerekli ödeneğin konulacağı, bu ödeneklerin maddede belirtilen şekilde kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılacağı ve aktarılan bu ödeneklerin Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları aracılığı ile kullanılması gerektiğinin değerlendirildiği ifade edilmişse de 6360 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesi 5686 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemeleri değiştirmek, bu Kanun uyarınca belediyelere aktarılması gereken tutarları iptal etmek amacıyla düzenlenmiş bir madde değildir. Kaldı ki belediyelere aktarılacak olan beşte birlik payın düzenlendiği 5686 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. 6360 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin sekizinci fıkrası, il özel idaresi kapanan illerde daha önceden il özel idaresi tarafından tahsil edilip idare bütçesine gelir kaydedilen tutarlardan hangilerinin genel bütçeye gelir kaydedileceğini düzenlemeye yöneliktir. Söz konusu maddenin dokuzuncu fıkrası ise genel bütçeye gelir kaydedilen tutarların ne şekilde kullanılacağını düzenlemektedir.

Diğer taraftan söz konusu maddenin sekizinci fıkrasının (b) bendinde “idare paylarının tamamı” gibi bir ifadeye yer verilmemiş, sadece “idare payına ilişkin gelirler” ifadesi kullanılmıştır. İdare payına ilişkin gelirleri ise 5686 sayılı Kanun'un 10'uncu maddesindeki tanımdan anlamak mümkündür. Bahsi geçen maddede tesislerin gayrisafi hasılatının % 1'i tutarında tahsil edilen idare payının beşte birinin, idare tarafından, kaynağın bulunduğu belediye veya köy tüzel kişiliğine bir ay içerisinde ödenmesi gerektiği düzenlendiğinden hem il özel idareleri ve hem de yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları için “idare payına ilişkin gelir” belediye ve köy tüzel kişiliğine yapılan aktarımdan sonra kalan beşte dördlük kısım olacaktır.

Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin Ek 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında da il özel idaresi kaldırılan illerde işlemlerin yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından yürütüleceği ve il özel idareleri tarafından tahsil edilerek özel idare bütçesine gelir kaydedilen tutarların ilk mahalli idareler genel seçiminden sonra genel bütçeye gelir kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'te 6360 sayılı Kanun sonrası çeşitli değişikliklere gidilmiş, yukarıda bahsedilen hükümlerle birlikte yatırım izleme koordinasyon başkanlıklarına ilişkin

çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmelik'te geçen "idare" tanımı önceden sadece il özel idarelerini kapsarken valilik yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları da bu tanım içerisine dâhil edilmiştir. Ne var ki Yönetmelik'in "İdare Payı" başlıklı 20'nci maddesinde de çeşitli değişiklikler yapılmasına rağmen idare tarafından tahsil edilen ve belediyeye aktarılacak paylarda herhangi bir değişikliğe gidilmemiş, büyükşehir olan illerde bu payın yatırım izleme koordinasyon başkanlıklarında kalacağı, belediyelere aktarılmayacağına ilişkin düzenleme yapılmamıştır. Aksine idare kavramı içerisine söz konusu başkanlıklar da eklendiğinden, bu başkanlıklar tarafından tahsil edilen idare paylarından da belediye payı ayrılacağı anlaşılmaktadır.

Diğer yandan 2018 yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun 5.1. *Kamu İdarelerine İlişkin Genel Konular* başlığı altında; 5686 sayılı Kanun'a göre, il özel idareleri veya büyükşehir belediyesi bulunan illerde valilik yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından jeotermal kaynağı kullanan gerçek ve tüzel kişilere ait işletme ve tesislerin bu kaynaklarla ilgili bir önceki yılın gayrisafi hasılatlarından alınan %1 tutarındaki idare payının beşte birinin kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediyeye ödenmesi gerektiği belirtilmiş olup il özel idareleri ve valilik yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından aktarılması gereken payların belediyeler tarafından takip ve tahsilinin sağlanamadığı hususu tespit konusu yapılmıştır. Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun kamu idareleri raporlarında yer alan önemlilik ve/veya genellik arz eden konulara ilişkin tespitlere yer verildiği göz önünde bulundurulduğunda bulgu konusu hususun genellik arz eden bir sorun olduğu da ortadadır.

Bu itibarla, 5686 sayılı Kanun uyarınca alınan %1 tutarındaki idare payının beşte birinin kaynağın sınırları içinde bulunduğu belediyeye ödenmesi sağlanmalıdır.

BULGU 12: Kurumca Tahsil Edilen Maden Kanunu Kapsamındaki Devlet Haklarının Genel Bütçeye Gelir Kaydedilmemesi

3213 sayılı Maden Kanunu uyarınca yatırılacak, I (a) grubu madenlerle ilgili devlet haklarının Kurum tarafından takip ve tahsil edildiği ancak genel bütçeye gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir.

3213 sayılı Kanun'un "Tanımlar" başlıklı 3'üncü maddesinde; devlet hakkı maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen ve ödeme yükümlülüğü ruhsat sahibine ait olan kısım olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Devlet Hakkı" başlıklı 14'üncü maddesinde;

Devlet hakkı;

a) I. Grup (a) bendi madenlerin valilik veya il özel idaresince belirlenen ve ilan edilen boyutlandırılmış ve/veya yıkanmış piyasa satış fiyatı üzerinden %4 oranında,

...

alınır.

...

(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/14 md.) Ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına yatırılan Devlet hakkı tutarının;

a) Büyükşehir belediyesi olan illerde, tamamı genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere anılan muhasebe birimince Hazine hesabına on beş işgünü içinde aktarılır. Bu tutarın %50'sini, yarısı kırsalda kullanılmak kaydıyla, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıklarına aktarılmak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine ödenek eklemeye İçişleri Bakanı yetkilidir.

...

(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/14 md.) Devlet hakkının tamamı, her yıl haziran ayının son gününe kadar ruhsat sahibi tarafından Genel Müdürlüğün muhasebe birimi hesabına yatırılır.

...”

hükümleri yer almaktadır.

6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Çeşitli hükümler" başlıklı 3'üncü maddesinde;

“...

(6) 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununa göre verilen I (a) grubu maden ruhsatı ile 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa göre verilen jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

(7) 3213 sayılı Kanuna göre maden üretim faaliyetleri ile bu faaliyetlere dayalı ruhsat sahasındaki tesisler için işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin yetki ve görevler, il özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde valiliklerce yürütülür.

(8) İl özel idarelerinin tüzel kişiliğinin kaldırıldığı illerde;

a) 3213 sayılı Kanuna göre verilen maden ruhsatları için İl Özel İdareleri ve Köylere Hizmet Götürme Birliklerine verilen Devlet Hakkı, I (a) grubu madenler için alınan harçlar ile aynı Kanuna göre valiliklerce yapılan I (a) grubu maden ihalelerinden elde edilen gelirler,

b) 5686 sayılı Kanuna göre verilen idare payına ilişkin gelirler ve harçlar ile aynı Kanun gereğince valiliklerce yapılan ihalelerden elde edilen gelirler,

c) 3213 ve 5686 sayılı Kanunlar gereğince valilik ve kaymakamlıklarca uygulanan idari para cezaları,

ç) 3213 ve 5686 sayılı kanunlar gereğince yapılan ihaleler nedeniyle alınan teminatlardan elde edilen gelirler,

genel bütçeye gelir kaydedilir.

(9) Bu maddenin sekizinci fıkrası kapsamında elde edileceği tahmin edilen gelirler esas alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine gerekli ödenek konulur. Bu ödenekler öncelikle madenin veya jeotermal ve doğal mineralli su kaynaklarının bulunduğu yere en yakın yerleşim yerlerinin altyapı ve mahalli müşterek ihtiyaçlarında kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığı bütçesine aktarılır. Aktarılan bu ödenekler Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları aracılığı ile kullanılır.”

denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri uyarınca, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları tarafından 3213 sayılı Maden Kanunu kapsamında elde edilen gelirlerin genel bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda elde edilmesi tahmin edilen gelirler karşılığında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bütçesine ödenek konularak, söz konusu ödeneğin, altyapı ve mahalli müşterek ihtiyaçlarda kullanılmak üzere İçişleri Bakanlığı tarafından Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan inceleme neticesinde, devlet hakkı tutarlarının tamamının Genel Müdürlüğün (Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü) hesabına yatırılması yerine Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından tahsil edilerek emanet hesaplarında bekletildiği ve genel bütçeye gelir kaydedilmediği görülmüştür. Söz konusu durumun Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarının özel bütçeli idareye dönüşmesi ile birlikte daha önce genel bütçeye ait olan bazı gelirlerin tahakkuk ve tahsil işlemlerinin YİKOB'lar tarafından mı yoksa genel bütçe tarafından mı yapılacağı konusunda yaşanan tereddütlerden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Bu itibarla, Kurum tarafından mevcut tereddütlerin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile gerekli yazışmalar yapılması ve tahsil edilen devlet hakkı tutarlarına ilişkin gerekli çalışmaların başlatılması sağlanmalıdır.

Kurum tarafından İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğüne ve Gelir İdaresi Başkanlığına söz konusu gelirlerin YİKOB hesabına mı yoksa genel bütçeye mi gelir kaydedileceği hususunda görüş sorulduğu ancak görüş talebine henüz cevap verilmediği belirtilmekle birlikte yaşanan tereddütlerin giderilmesi için tespit doğrultusunda gerekli girişimlere devam edileceği ifade edilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 13: Belediyelerden Tahsil Edilemeyen Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Paylarıyla İlgili Gerekli İşlemlerin Yapılmaması

Kuruma taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı ödemekle yükümlü bazı belediyelerin katkı paylarını ödemediği ya da geç ödediği halde gerekli işlemlerin yapılmadığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 12'nci maddesinde; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8 ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk ettirilen emlak vergisinin %10'u nispetinde Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının tahakkuk ettirilip ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı maddenin devamında; taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı olarak tahsil olunan miktarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına

kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı sürede ödeneceği; tahsil ettikleri katkı payını yine belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği düzenlenmiştir.

Öte yandan mezkûr Kanun'un anılan maddesine göre; ilgili belediyelerin belediye başkanları, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı paylarının zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlüdürler. Ödenmeyen paylar, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İlbank A.Ş.'den aldığı genel bütçe vergi gelirlerinden kesilerek talep eden il özel idaresine gönderileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un "Çeşitli Hükümler" başlıklı 3'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası uyarınca; 21/07/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi kapsamında il özel idarelerince kullanılan haklar ve yetkiler ile yürütülen görevler, il özel idaresi bulunmayan illerde Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıklarına devredilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, ilçe belediyelerince toplanan taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ilişkin katkı paylarının takip eden ayın 10'uncu gününe kadar yatırılması gerekmektedir. Aksi takdirde yatırılmayan paylara ilişkin olarak 6183 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda gecikme zammının uygulanacağı, ilgili maddenin devamında ifade edilmektedir. Ayrıca Belediye Başkanlarının söz konusu payları zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlü olduğu da ayrıca hüküm altına alınmıştır.

Ancak yapılan incelemede, bazı belediyelerin kültür varlıkları katkı paylarını hiç ödemediği veya geç ödediği tespit edilmiştir. Aşağıdaki tablolardan da anlaşılacağı üzere, Başkanlığın hesabına yatırılması gereken taşınmaz kültür katkı payları toplamı geçmiş yıllar da dâhil olmak üzere 16.339.336,69 TL'ye ulaşmıştır.

Tablo 5: KVKKP Tahakkuk Tahsilat Borç Bilgileri

Manisa Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Taşınmaz Kültür Varlıkları Katkı Payı Tahakkuk Tahsilat Borç Bilgileri			
Belediye Adı	Tahakkuk	Tahsilat	Toplam Borç
Ahmetli	293.593,19	27.294,96	266.298,23
Akhisar	5.268.625,00	5.268.625,00	0
Alaşehir	3.992.303,03	882.572,40	3.109.730,63
Demirci	666.452,64	432.148,79	234.303,85
Gölmarmara	282.887,57	127.679,81	155.207,76
Gördes	208.671,11	136.170,63	72.500,48
Kırkağaç	688.515,14	547.722,14	140.793,00
Köprübaşı	290.906,24	54.357,55	236.548,69
Kula	1.256.429,39	417.309,57	839.119,82
Salihli	5.611.730,75	4.365.155,79	1.246.574,96
Sarıgöl	590.000,85	578.355,37	11.645,48
Saruhanlı	2.057.573,42	346.823,74	1.710.749,68
Selendi	188.427,80	81.585,42	106.842,38
Soma	3.074.021,00	3.074.021,00	0
Şehzadeler	6.028.412,26	4.243.231,62	1.785.180,64
Turgutlu	5.868.140,58	2.929.896,36	2.938.244,22
Yunusemre	10.344.167,39	6.858.570,52	3.485.596,87
TOPLAM	46.710.857,36	30.371.520,67	16.339.336,69

Bu itibarla, ilgili belediyelerin genel bütçe gelirlerinden söz konusu payların kesilerek YİKOB'a gönderilmesinin sağlanması gerekmektedir.

Kurum tarafından taşınmaz kültür varlıklarına ait katkı paylarının tahakkuk bildirimleri ve tahsilatlarının her ay düzenli olarak takip edileceği, kanunda belirtilen süre sonrasında ödenen payların gecikme zammı uygulamaları ile hiç tahsil edilmeyen payların düzenli olarak İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğüne bildirilerek tahsilinin sağlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 14: Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması

102 Banka Hesabının alacak bakiyesi ile 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesinin birbirlerine eşit olmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin, "Hesabın işleyişi" başlıklı 57'nci maddesinde, 102 Banka Hesabına ilişkin borç ve alacak kayıtları ifade edilmiştir. Buna göre;

banka hesap özet cetvelinden kasa mevcudundan bankaya yatırıldığı görülen paralar bu hesaba borç, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına alacak; kurumun banka hesabına yatırılan veya gelen paralar bu hesaba borç, ilgili hesaplara alacak kaydedilmesi gerekmektedir. Ayrıca, bankaca kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedilmelidir.

Yönetmelik'in 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının işleyişini düzenleyen 60'ncı maddesine göre de, verilen çekler ve gönderme emirleri hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları yapılmalıdır. Bu maddeye uygun olarak, bankadan yaptırılacak ödeme veya göndermeler için düzenlenen çek veya gönderme emri tutarları bu hesaba alacak, ilgili hesap veya hesaplara borç kaydedilmelidir. Kasa ihtiyacı için veznedar adına düzenlenen çek tutarları da bu hesaba alacak, 108 Diğer Hazır Değerler Hesabına borç kaydedilir. Düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden, muhasebe birimlerine gönderilen banka hesap özet cetvelleriyle, bankaca hak sahiplerine ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen paralar bu hesaba borç, 102 Banka Hesabına alacak kaydedilmesi aynı maddede ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan hükümler doğrultusunda, 102 Banka hesabından bir çıkış olabilmesi için ilgili muhasebe birimince çek veya gönderme emri düzenlenmesi gerekmektedir. Bir başka ifadeyle 102 Banka Hesabına yapılacak alacak kaydına eşit tutarda 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borçlandırılmalıdır. Bunun doğal sonucu olarak da 102 Banka Hesabının alacak bakiyesi 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç bakiyesine her zaman eşit olmalıdır.

Yapılan incelemede, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borç toplamı ile 102 Banka Hesabı alacak toplamının birbirine eşit olmadığı görülmüştür. 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı borç toplamı 548.401.017,81 TL iken 102 Banka Hesabı alacak toplamı 547.945.657,12 TL'dir.

Bu durum, 102 Banka Hesabının alacak tutarı ile 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının borç tutarı arasında 455.360,69 TL uyumsuzluk olmasına yol açmıştır.

Kurum tarafından gelecek dönemlerde söz konusu hususa dikkat edileceği ve hesapların denkliğinin sağlanacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 15: İlk Madde ve Malzemeler Hesabında İzlenen Tüketim Malzemelerinin Çıkışlarının Zamanında Yapılmaması

Kurum tarafından 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışlarının zamanında gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Taşınır mal işlemleri"ni düzenleyen 17'nci maddesinde; Başkanlığın, taşınır mallarının kaydı, muhafazası ve kullanımı ile yönetim hesabının verilmesi taşınır yönetim sorumlularıyla bunlar adına görev yapacak olanların belirlenmesi ve taşınırın bedelsiz devri ile tahsisinde, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe giren Taşınır Mal Yönetmeliği hükümleri uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "*Taşınır giriş ve çıkış işlemlerinin muhasebe birimine bildirilmesi*" başlıklı 30'uncu maddesinde ise;

"(2) Muhasebe kayıtlarında "150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı" nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.

(3) Muhasebe yetkilileri, taşınır giriş ve çıkış işlemlerine ilişkin olarak kendilerine gönderilen Taşınır İşlem Fişlerinde gösterilen tutarları II nci düzey detay kodu itibarıyla ilgili hesaplara kaydeder."

hükmü getirilmiştir.

Yukarıda bulunan mevzuat hükmü uyarınca, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları en geç üçer aylık dönemler itibari ile muhasebe birimine gönderilmelidir.

Yapılan incelemede, tüketim malzemelerinin çıkışlarının üçer aylık dönemler itibariyle yapılmadığı görülmüştür.

Kurum tarafından taşınır çıkışlarının üçer aylık dönemler halinde yapılacağı belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Sonuç olarak, 150 İlk Madde ve Malzemeler Hesabında izlenen tüketim malzemelerinin çıkışlarının mevzuatta belirtilen süreye uygun olarak yapılması sağlanmalıdır.

BULGU 16: Kiraya Verilen Taşınmazların Mali Tablolarda Yer Almaması

Kurum tarafından kiraya verilen taşınmazların 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabıyla ilgili 475'inci maddesinde; bu hesabın kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'in hesabın işleyişine ilişkin 476'ncı maddesinde kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden bu hesaba borç, 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Kurum tarafından 2019 yılı içerisinde kiraya verilen ve/veya kira süresi devam eden 22 taşınmaz olmasına rağmen bunların toplam kayıtlı değeri üzerinden 990 ve 999 No.lu Hesaplarda muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Kurum tarafından E-İçişleri Taşınmaz modülündeki hataların düzeltilmesi neticesinde kiraya verilen taşınmazların 2020 yılından itibaren kayıtlara alındığı belirtilmiştir.

Bu itibarla, Kurum tarafından üçüncü kişilere kiraya verilen taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden 990 Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ve 999 Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabında izlenmesi uygulamasına devam edilmelidir.

8. EKLER**EK 1: İZLEME**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Banka Hesabı ve Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı Arasında Uyumsuzluk Bulunması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu hususa, Raporun Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler bölümü, Bulgu 14’de yer verilmiştir.
Vadeli Mevduat Hesaplarından Yapılan Gelir Vergisi Kesintilerinin Muhasebe Kayıtlarında Görünmemesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Yapılan incelemede vadeli mevduat hesaplarından yapılan gelir vergisi kesintilerinin muhasebe kayıtlarında izlenmeye başlandığı görülmüştür.

Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Ödenmemesi ya da Geç Ödenmesi	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu hususa, Raporun Denetim Görüşünü Etkilemeyen Tespit ve Değerlendirmeler bölümü, Bulgu 13'de yer verilmiştir.
Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Olarak İdare Tarafından Onaylanmış Bir Kaynak Koruma Etüt Raporu Bulunmadığı Halde İlgili Ruhsat Sahasında Faaliyette Bulunulması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Bulgu konusu hususla ilgili Kurum tarafından gerekli çalışmaların yapılmaya başlandığı görülmüştür.
Bazı İşletme Ruhsatlarına İlişkin Teknik Sorumluluğun Bulunmaması ve Gerekli İdari Yaptırımların Uygulanmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Bulgu konusu hususla ilgili Kurum tarafından gerekli girişimlerde bulunulduğu görülmüştür.
İdare Payının ve Gayrisafi Hasılatın Eksik Hesaplanması	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Kurum tarafından idare payı eksik tahsil edildiği tespit edilen ruhsatlara ilişkin

			olarak gerekli denetimlerin yapılmaya başlandığı ve gerekli girişimlerde bulunduğu görülmüştür.
Termin Planında Öngörülen Süre Dolmuş Olmasına Rağmen Halen İşletmeye Geçememiş Olan İşletme Ruhsatlarının İptal Edilmemesi	2018	Kısmen Yerine Getirildi	Kurum tarafından termin planında öngörülen süre dolmuş olan işletme ruhsatlarının iptal edilme işlemlerine başlandığı görülmüştür.
Haklar Hesabının Kullanılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Haklar hesabının kullanılmaya başlandığı görülmüştür.
Varlık Hesaplarına Kaydedilmesi Gereken Maddi Duran Varlık Alımlarının Giderler Hesabına Kaydedilmesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Maddi duran varlık niteliğindeki alımların varlık hesaplarına kaydedilmeye başlandığı görülmüştür.

Diğer Kurumlar Adına Girişilen Yapım İşlerinden Geçici Kabulü Yapılanların Binalar Hesabına Kaydedilmemesi	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kurum tarafından gerekli muhasebeleştirme işlemlerinin yapıldığı görülmüştür.
Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması ve Kıdem Tazminatları Karşılıkları Hesabının Kullanılmaması	2018	Tam Olarak Yerine Getirildi	Kurum tarafından kıdem tazminatı karşılıklarının ayrılmaya başlandığı görülmüştür.
Kültür Varlıkları Katkı Paylarının Tahakkuk Kayıtlarının Yapılmaması	2018	Yerine Getirilmedi	Bulgu konusu hususa, Denetim Görüşünün Dayanakları bölümü, Bulgu 3'de yer verilmiştir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>